

Ostaszewo 2011

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

ZESPOŁU SZKÓŁ

W OSTASZEWIE

Ewaluacja 2011

OPRACOWAŁY:

Anna Bakun

Beata Bazan

Teresa Przędziecka

Agnieszka Rozwałak

Małgorzata Seroka

Spis treści:

1. Wstęp	3
2. Podstawy prawne programu	5
3. Wyodrębnienie zagrożeń i zachowań problemowych oraz ich przyczyn	6
4. Czynniki chroniące młodzież przed zachowaniami problemowymi	7
5. Cele szkolnego programu profilaktyki	8
6. Pierwszy etap edukacyjny	9
7. Drugi i trzeci etap edukacyjny	14
8. Ewaluacja programu	22
9. Uwagi o realizacji	23
10. Zalecenia po ewaluacji	24
11. Bibliografia	25
12. Aneks	26
12.1 Analiza wyników ankiet dla uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej.....	27
12.2 Analiza wyników ankiet klas IV – VI	40
12.3 Analiza wyników ankiet uczniów klas gimnazjalnych	47
12.4 Analiza wyników ankiet pracowników szkoły	56
12.5 Analiza wyników ankiet rodziców.....	58
12.6 Wnioski i porównania dotyczące ankiet	64

1. Wstęp

Największą rolę w wychowaniu odgrywa rodzina i środowisko, w którym dziecko żyje. Celem wychowania jest przede wszystkim umożliwienie dziecku odkrycia osoby, którą chce być, pozwolenie mu, aby było zadowolone z siebie samego, ze swojego sposobu życia. W wyniku rozpowszechniającego się zjawiska zażywania przez dzieci i młodzież alkoholu, papierosów, narkotyków, a także pojawiającego się wśród nich zjawiska agresji, nastąpiła zmiana prawa oświatowego, polegająca na dodaniu do obowiązków szkoły zadania w postaci przyjęcia i realizowania szkolnego programu profilaktyki.

Przeciwdziałanie wielu problemom, które powstają na wskutek używania przez dzieci substancji psychoaktywnych lub, przez które mogą stać się ich użytkownikami, wymaga wzbogacenia procesu wychowania o działania profilaktyczne. Oprócz rodziny, najbliższego środowiska ważnym miejscem do tej pracy jest szkoła. Szkoła realizuje zadania dydaktyczno – wychowawcze, wspierające wszechstronny rozwój ucznia: wyposaża młodego człowieka w wiedzę, budzi aktywność intelektualną oraz rozwija postawy i zachowania cenione i pożądane w społeczeństwie. Do realizacji tych zadań konieczne jest opracowanie, obok programu dydaktycznego, takiego programu wychowawczego i profilaktycznego, którego realizacja pozwoli na wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędne w budowaniu dojrzałej osobowości, nauczanie postaw asertywnych w sytuacjach zagrożeń, rozumienie oraz umiejętne stosowanie norm społecznych i systemu wartości.

Wiadomo, że łatwiej zapobiegać niż leczyć. Wychodząc z tego założenia, należy stwierdzić, że na profilaktykę nigdy nie jest za wcześnie. Należy tylko programy dostosować do wieku uczniów. W dobrze prowadzonych zajęciach profilaktycznych dzieci szybko odnajdą to, co jest im potrzebne, co gwarantuje rozwój i poprawia własny obraz.

Przeprowadzone badania oraz liczne obserwacje młodzieży wskazują, że wzrasta liczba młodych ludzi podejmujących rozmaite zachowania ryzykowne. Niosą one ryzyko negatywnych konsekwencji zarówno dla zdrowia fizycznego i psychicznego jednostki, jak i dla jej otoczenia społecznego. Do najczęstszych zachowań ryzykownych podejmowanych przez młodzież możemy zaliczyć: palenie tytoniu, używanie alkoholu, próbowanie środków psychoaktywnych oraz wczesną aktywność seksualną. Bardzo częstą przyczyną tych zaburzeń jest niewydolność wychowawcza i ekonomiczna rodzin, rozpad tradycyjnych więzi emocjonalnych, słaba odporność psychiczna młodzieży i dorosłych. Wzrost liczby zachowań patologicznych wśród młodzieży jest ściśle związany z patologizacją życia społecznego.

Zmiana stylu życia zwiększanie dostępności wszystkich środków uzależniających, reklamy piwa i papierosów zachęcają do ich używania. Picie alkoholu staje się już

nie tylko sposobem spędzania czasu wolnego, ale często normą grupową. Przyczyn tego zjawiska należy szukać w trudnej sytuacji społeczno - ekonomicznej kraju, przemianach kulturowych, frustracjach i napięciach społecznych. Sięganie przez młodzież po różnego rodzaju używki wynika również z niskiego poczucia własnej wartości, z braku umiejętności radzenia sobie z frustracją i stresem, nie umiejętności przyjęcia postawy asertywnej w sytuacji nacisku ze strony rówieśników. Obecnie coraz częściej obserwuje się zachowania młodzieży określane jako agresywne. Młodzi ludzie nie radzą sobie z trudnościami dzisiejszego świata, nie umieją kierować własnym rozwojem, potrzebne im są wzory zachowań, ideały, do których mogliby dążyć. Niepokoi narastająca agresja, wulgarny język, sposób bycia, lekceważenie starszych. Przyczyną mogą być frustracje spowodowane niezaspokajaniem potrzeb dziecka w rodzinie, odrzucenie w grupie rówieśniczej, złe wzorce wychowawcze, niepowodzenia szkolne, gry komputerowe i filmy pełne przemocy.

Liczne obserwacje oraz badania dowodzą, że w ostatnich latach znacznie obniżył się wiek inicjacji seksualnej. Luźny styl życia, kryzys wartości moralnych znacząco wpływa na zachowania seksualne młodzieży. Konsekwencją tego jest fakt, iż nieletnie dziewczęta coraz częściej zostają matkami. Dlatego, też podobnie jak w przypadku innych zachowań ryzykownych efektywność podejmowanych działań w stosunku do młodzieży zależy w znacznym stopniu od możliwości włączenia do profilaktyki również rodziców.

Założeniem szkolnego programu profilaktyki jest wyposażenie uczniów w niezbędną wiedzę na temat zdrowego rozwoju, stworzenie warunków bezpiecznego funkcjonowania szkoły i monitorowanie skuteczności podjętych działań.

2. Podstawy prawne programu

Nasz program został oparty o następujące podstawy prawne:

1. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku ratyfikowana przez Polskę 30 września 1991 r. (Dziennik Ustaw Nr 120, poz. 526).

2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483).

3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 1999 w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego. (Dz. U.z. 1999 Nr.14 poz. 129)

4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 czerwca 1993 r. w sprawie organizacji i zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz innych publicznych poradni specjalistycznych. (Dz. U. Nr 67, poz. 322)

5. Narodowy Program Zdrowia 1996-2005

6. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

7. Narodowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Opieki nad Żyjącymi z HIV i chorymi na AIDS

8. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U z 1996 r. Nr 10, poz. 55).

9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. Uz1997Nr75poz.468).

3. Wyodrębnienie zagrożeń i zachowań problemowych oraz ich przyczyn

Na podstawie analizy ankiet, obserwacji środowiska szkolnego oraz wywiadów środowiskowych wyłaniają się następujące zagrożenia i zachowania problemowe, które zaburzają i zakłócają prawidłowy rozwój młodzieży:

- używanie alkoholu, szczególnie piwa, które nie jest przez wielu uważane za alkohol; model rozładowywania napięcia emocjonalnego używkami;
- palenie papierosów (ucieczki z lekcji, spóźnianie się, jawne palenie na ulicy),
- zainteresowanie narkotykami (sporadyczne przypadki)
- tolerowanie nałogów u innych;
- zachowania agresywne, wobec kolegów - szczególnie wulgaryzmy, brak kultury wobec młodszych, rówieśników i dorosłych; niszczenie mienia szkolnego.
- przemoc psychiczna (zastraszanie, groźby) i fizyczna, kradzieże – brak dostatecznego wsparcia dla poszkodowanych ze strony innych uczniów,
- brak systematycznego zainteresowania nauką u wielu uczniów (próby wagarowania, lekceważenie nauczycieli i innych pracowników szkoły, brak zdyscyplinowania, nieprzestrzeganie zasad zdrowego stylu życia - z własnej woli lub nieświadomości,
- niekontrolowane posługiwanie się komputerem i Internetem, powodujące osłabienie organizmu i uzależnienie,
- niesystematyczność kontaktów rodziców ze szkołą - lęk przed negatywną informacją o dziecku, trudność dojazdu do szkoły (duża odległość, brak pieniędzy na bilet), brak zainteresowania problemami dziecka,
- długoletnie wzorce społeczne, przestępcze (w kilku rodzinach i w środowisku sąsiedzkim) - kradzieże, przemoc psychiczna i fizyczna, agresja, alkoholizm.
- brak dostatecznej spójności i integracji wspólnoty regionalnej i kulturowej.
- ochrona danych osobowych nie pozwalająca na dokładne zbadanie wpływów środowiska rodzinnego na sytuacje dzieci i młodzieży.

Wymienione wyżej zachowania problemowe zostały poszerzone o takie, które mogą być początkiem zachowań ryzykownych, np. wulgaryzmy mogą być początkiem agresji.

4. Czynniki chroniące młodzież przed zachowaniami problemowymi

W naszej placówce czynniki chroniące występują w różnym nasileniu:

- więź emocjonalna większości uczniów z rodzicami.
- zainteresowania pozaszkolne,
- zainteresowanie nauką i szkołą,
- wsparcie ze strony osób dojrzałych, przyjaciół i kolegów w trudnych sytuacjach,
- aktywność sportowa, naukowa i twórcza,
- pozytywna grupa rówieśnicza,
- opieka dorosłych,
- poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów,
- regularne praktyki religijne.

5. Cele szkolnego programu profilaktyki

CEL OGÓLNY:

PROMOWANIE I KSZTAŁTOWANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za zdrowie własne i cudze.
2. Umiejętność segregowania informacji i krytycznego ich odbioru.
3. Zapobieganie i zmniejszanie szkód występujących w życiu młodych ludzi w związku z sięganiem przez nich po substancje uzależniające
4. Wskazywanie aktywnych i twórczych form spędzania czasu wolnego.
5. Integracja środowiska szkolnego poprzez poprawę relacji uczeń-nauczyciel.
6. Wzmocnienie współpracy między szkołą a domem rodzinnym oraz instytucjami wspierającymi szkołę w profilaktyce.
7. Ukazywanie i wzmacnianie w uczniach pozytywnych cech charakteru.
8. Akceptacja siebie, dbałość o własną i cudzą godność.
9. Budzenie w uczniach właściwych postaw społecznych, zachęcanie do czynnego działania w organizacjach szkolnych i pozaszkolnych.
10. Zachęcanie uczniów do aktywnego udziału w życiu gospodarczym i politycznym.
11. Uczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej, m.in. umiejętności odmawiania (asertywności).
12. Przybliżenie wartości wyższych; prospołeczne zasady i normy; sens i cel życia.
13. Ograniczenie i eliminowanie zachowań problemowych występujących wśród młodzieży jak: wagary, agresja, przemoc, wyłudzenie, wykroczenia przeciw prawu, przedwczesna inicjacja seksualna.

6. Pierwszy etap edukacyjny

KLASY I - III

W zakresie działań profilaktycznych program wychowawczy na tym etapie zakłada:

1. w zakresie postrzegania siebie i rozumienia uczuć uczniów:

- rozpoznaje uczucia i emocje, wyraża je, uczy się rozumienia i akceptacji własnych i cudzych stanów emocjonalnych, uczy się rozpoznawania informacji, których dostarczają im przeżywane emocje, uczy się samokontroli zgodnie z regułami współżycia społecznego.
- kształtuje własną niepowtarzalność i tożsamość oraz stara się nauczyć budować pozytywną samoocenę

2. w zakresie uczestnictwa w grupie uczniów:

- kształtuje umiejętność obcowania z innymi
- uczy się pomocy, życzliwości, wzajemnego wsparcia, zrozumienia innych
- uczy się tolerancji dla odmienności spotykanej w życiu (w zakresie płci, rasy, wiary, poglądów, stanu zdrowia, posiadania)
- kształtuje otwartość w nawiązywaniu uczuć i oczekiwań (zachowania alternatywne w stosunku do tych, które służą nałogom, przemocy czy innym patologiom społecznym)

3. w zakresie rozwiązywania problemów uczniów:

- uczy się, że przeżywanie trudności i konfliktów jest zwyczajnym zjawiskiem w kontaktach międzyludzkich
- kształtuje w sobie odwagę w wyrażaniu swojego niepokoju, różnicy zdań
- uczy się rozmawiać na temat trudności lub problemu
- podejmuje próby szukania rozwiązań trudności samodzielnie bądź z pomocą bliskich mu dorosłych
- stara się w rozwiązaniu problemu umiejętnie panować nad emocjami

4. w zakresie dbania o swoje zdrowie uczniów:

- zdobywa wiedzę na temat zdrowia i własnego ciała
- tworzy na tej podstawie własne postawy i przekonania
- zastanawia się nad codziennymi nawykami i uczy się oceniać je pozytywnie bądź negatywnie
- poznaje szkodliwe skutki zaniedbania własnego zdrowia
- uczy się odpowiedzialności za własne zdrowie

Zadania wychowawcze na tym etapie to:

1. Rozwijanie postaw moralnych
2. Kształtowanie uczuć, emocji i woli.

Cele edukacyjne to:

1. Kształtowanie wrażliwości uczuciowej
2. Poznawanie własnej sfery uczuciowej
3. Umiejętność oceny własnych zachowań
4. Kształtowanie tolerancji wobec innych
5. Kształtowanie:
 - a) odpowiedzialności
 - b) wytrwałości
 - c) pracowitości
 - d) rzetelności.

KLASA I

Zespół klasowy: poznajemy się poprzez zabawę, ustalenie norm i zasad zespołu klasowego.

Kształtowanie kultury współzycia w zespole: pomoc starszych uczniów młodszym kolegom, rozwijanie umiejętności pracy zespołowej.

Rozwiązywanie problemów: budzenie szacunku i tolerancji dla kolegów. Uczestnictwo w grupie. Postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć. Walka z nałogami: papierosy, alkohol.

Szacunek dla pracowników szkoły: zwracanie uwagi na kulturalne zachowanie w stosunku do pracowników szkoły i poszanowanie ich pracy. Wyrażanie przez uczniów swoich emocji i odczuć w formie: plastycznej, muzycznej, teatralnej.

Wyrabianie nawyków związanych z higieną osobistą i troską o zdrowie:- korzystanie z mydła, papieru toaletowego, ręcznika, chusteczek, serwetek itp.

Dbamy o zęby: obejrzenie i omówienie filmu „ Śnieżnobiały ząbek" Nauka piosenki. Prace plastyczne na konkurs: „ Świat pełen szczęśliwych uśmiechów". Pogadanka na temat wartości odżywczych surówek i owoców oraz szkodliwości nadmiernego spożywania słodczy. Zwracanie uwagi na szkodliwe barwniki w pożywieniu.

Rola ruchu w dbaniu o zdrowie: wycieczki, spacer, gry i zabawy na świeżym powietrzu, zabawy ruchowe.

Wspólny wypoczynek: szkolny festyn sportowo- rekreacyjny z udziałem rodziców.

Bezpieczna droga do szkoły: poznanie zasad poruszanie się po drodze. Konkurs plastyczny „ Bezpieczna droga do szkoły". Poznawanie znaków drogowych. Piosenki i zabawy edukacyjne. Pogadanki na temat bezpieczeństwa na drodze. Projekcja filmu „ Bezpieczni na drodze". Nie wsiadam do nieznanego samochodu!

Bezpieczeństwo w domu: Spotkanie z policjantem na temat: „ Komu nie mogę zaufać, do kogo mam się zwrócić po pomoc?". Ostrożność w zawieraniu znajomości. Scenki rodzajowe, drama. Czy ufam swoim rodzicom? „ Rodzina najlepszym miejscem pod słońcem" - czy tak mogę powiedzieć o swojej rodzinie. Spotkanie ze strażakami, pielęgniarką. Znajomość telefonów alarmowych: policja, straż pożarna, pogotowie.

Poznajemy osoby odpowiedzialne w szkole za nasze bezpieczeństwo: uczenie umiejętności samodzielnego poruszania się po szkole, wskazywanie sposobów bezpiecznej zabawy w świetlicy, na boisku, spacerze. Konkursy plastyczne, historyjki obrazkowe itp.

KLASA II

Integracja zespołu klasowego: poznajemy się lepiej poprzez wspólne organizowanie uroczystości i zabaw klasowych. Uczestnictwo w grupie. Postrzeganie siebie i rozumienie swoich uczuć. Budzenie szacunku i tolerancji dla kolegów.

Rozpoznawanie emocji - z wykorzystaniem burzy mózgów. Mini scenki obrazujące poszczególne stany emocjonalne. Rozmowy z dziećmi na temat tego, jak rozpoznać, że ktoś jest smutny, jak można kogoś takiego pocieszyć - spis różnych sposobów.

Tematyka uzależnień (na bardzo podstawowym poziomie). Współpraca z rodzicami na temat biernego palenia tytoniu przez dziecko w domu, naśladowania przez dzieci gestów dorosłych będących pod wpływem alkoholu. Przedstawienia w formie teatryku. Rozmowa w klasie lub praca w grupach. Sporządzenie listy profilaktycznych zachowań grupowych np.:

- interesować się rówieśnikami samotnymi, smutnymi
- zachęcać innych do wspólnej zabawy
- zwracać uwagę na samopoczucie innych dzieci
- przestrzegać inne dzieci przed przyjmowaniem prezentów od obcych
- nie wsiadać do nieznanego samochodu
- w sytuacjach trudnych zwracać się do znanych dorosłych osób.

Prelekcje na temat zdrowia i higieny psychicznej ucznia. Spotkanie z pielęgniarką szkolną. Konkursy plastyczne na temat zdrowia. Zapobieganie wypadkom i zatruciom. Ostrożnie z lekami! Spotkanie dla rodziców z lekarzem i pielęgniarką.

Zagrożenia patologią (nikotynizm, alkoholizm).

Klasowy Turniej Wiedzy o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego. Spotkanie z policjantem.

Propagowanie zdrowego trybu życia:

- aktywność ruchowa
- integracja ze środowiskiem
- propagowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego
- z rodziną zdrowo i bezpiecznie.

KLASA III

Wiedza o sobie. Obraz własnej osoby: Analiza sądów i wyobrażeń na własny temat. Optymizm i pozytywne myślenie - burza mózgów. Warunki osiągnięcia sukcesów. Fikcja a rzeczywistość. Ucieczka od realnego świata - projekcja filmów na wymieniony temat. Pomówienia, obmyślanie złych czynów.

Wyobrażenia: marzenia twórcze. Mocne strony osobowości, jej zalety i wady - rozmowa, scenki. Zainteresowania, system wartości.

Samocena ucznia: Uczymy się patrzeć na siebie krytycznie przy okazji wystawiania oceny z zachowania.

Podmiotowość człowieka: nietykalność, uwrażliwienie na spotkania z obcymi dorosłymi. Przemoc i agresja a kara - spotkania z policją (prewencja). Jak sobie radzić z nieśmiałością- scenki, rozmowy. Zrozumienie osób chorych i mniej sprawnych. Pogadanka z pielęgniarką, lekarzem. Człowiek biedniejszy nie znaczy gorszy. Gotowość niesienia pomocy. Tolerancja i jej granice. Dyskryminacja.

Umiejętność współdziałania, współzycie w grupie i społeczeństwie: sztuka dialogu, dyskusowania i asertywnego wyrażania uczuć, opinii, poglądów. Postawa wobec agresji, nietolerancji. Ćwiczenia odmowy wobec negatywnych zachowań i propozycji (Dziękuję, nie. Nie chcę, Nie lubię, Uciekaj, Precz z papierosami, Nie daj się oszukać, Nie bierz nic od obcych).

Sprawiedliwość i odpowiedzialność: Nagrody i kary. Czy posłuszeństwo odbiera nam wolność? Uleganie grupie rówieśniczej. Spotkanie z kuratorem sądowym (pracownikiem sądu).

Dom rodzinny: poczucie bezpieczeństwa. Pomoc i szacunek wobec członków rodziny, współodpowiedzialność za atmosferę życia rodzinnego. Szanowanie rodziców i ich decyzji. Zwracanie się do rodziców w sprawach trudnych, kłopotliwych (rozmowy, scenki).

Jak żyć zdrowo?: Mój tryb życia i rozkład dnia. Jak się odżywiać? Wypoczynek i ruch - zestawy ćwiczeń. Moje samopoczucie. Substancje szkodliwe dla zdrowia.

7. Drugi i trzeci etap edukacyjny

KLASY IV-VI, I – III GIMNAZJUM

HARMONOGRAM REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW DZIAŁAŃ

Program obejmuje następujące obszary działań profilaktycznych:

1. promocja zdrowia
2. przystosowanie do życia społecznego młodzieży
3. profilaktyka uzależnień
4. przeciwdziałanie przestępczości nieletnich
5. ochrona przed negatywnym wpływem mediów

I OBSZAR DZIAŁANIA - PROMOCJA ZDROWIA

ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN REALIZACJI
przekazywanie uczniom i rodzicom wiedzy dotyczącej zdrowia i wielu jego aspektów	zgrupowanie w bibliotece szkolnej różnorodnej literatury dotyczącej zdrowia	bibliotekarki szkolne nauczyciel biologii nauczyciel przyrody	na bieżąco
	projekcje filmów o tematyce zdrowotnej (pierwsza pomoc, nałogi, profilaktyka chorób)	nauczyciel biologii nauczyciel przyrody wychowawcy	zgodnie z rozkładem materiału i planem pracy wychowawczej
	organizowanie konkursów wiedzy o tematyce zdrowotnej dla uczniów	nauczyciel biologii nauczyciel przyrody wychowawcy	zgodnie z planem pracy
	przewodzenie lekcji wychowawczych poświęconych tematyce zdrowia	wychowawcy	zgodnie z planem pracy wychowawczej
	zapoznanie rodziców podczas zebrań z głównymi problemami zdrowotnymi uczniów	wychowawcy dyrektor szkoły	początek roku
	zorganizowanie apeli poświęconych tematyce zdrowotnej	nauczyciel biologii, przyrody dyrektor szkoły	według potrzeb

	udział w spektaklach teatralnych przygotowanych przez profesjonalistów oraz przygotowanie i przedstawienie spektakli przez młodzież	pedagog szkolny psycholog szkolny dyrektor szkoły odpowiedzialni nauczyciele	zgodnie z planem pracy
	samodzielne wykonywanie przez uczniów pomocy dydaktycznych wykorzystywanych na lekcjach	nauczyciele poszczególnych przedmiotów	
	poznanie przez uczniów zasad ruchu drogowego i bezpieczeństwa na drodze	nauczyciele techniki	zgodnie z planem pracy
motywowanie uczniów do większej dbałości o higienę osobistą	realizowanie tematów poświęconych higienie osobistej na godzinach wychowawczych	wychowawcy	zgodnie z planem pracy wychowawczej
	gazetki informujące o właściwej pielęgnacji ciała	nauczyciel biologii, przyrody	na bieżąco
	przybliżanie uczniom czasopism promujących zdrowy styl życia	bibliotekarz szkolny nauczyciel biologii, przyrody	na bieżąco
profilaktyka chorób zakaźnych	gazetki profilaktyczne	nauczyciel biologii, przyrody	na bieżąco
	przygotowywanie przez uczniów pomocy dydaktycznych (plansz, referatów)	nauczyciel biologii, przyrody	zgodnie z planem pracy
	projekcja filmów o tej tematyce	wychowawcy, nauczyciel biologii, przyrody	zgodnie z planem pracy
higiena żywienia i żywności	zapewnienie uczniom możliwości korzystania z obiadów na stołówce szkolnej	dyrektor szkoły pedagog	wrzesień każdego nowego roku szkolnego
	objęcie dożywianiem w szkole młodzieży z rodzin najuboższych	wychowawcy pedagog szkolny dyrektor szkoły	"° Z#E#
	zapoznanie z zasadami racjonalnego żywienia	nauczyciel biologii	,# ~æ ~ ¹ -E##
	przedstawienie zasad przygotowywania i spożywania posiłków	nauczyciel techniki	zgodnie z planem pracy

przekazywanie wiedzy na temat wpływu stanu środowiska na zdrowie i życie człowieka	aktywny udział uczniów w akcjach międzynarodowych „Sprzątanie Świata” i Dzień Ziemi	wychowawcy odpowiedzialni nauczyciele nauczyciel biologii	wrzesień i kwiecień każdego roku
	gazetki tematyczne	nauczyciel biologii, przyrody	na bieżąco
propagowanie zachowań mających na celu ukazanie uczniom roli sprawności fizycznej w ich prawidłowym rozwoju	organizowanie imprez sportowych (Dzień Sportu, Dzień Dziecka)	nauczyciele wychowania fizycznego, wychowawcy	zgodnie z planem imprez szkolnych
	pozalekcyjne zajęcia sportowe	nauczyciele wychowania fizycznego	cały rok
	organizowanie wycieczek, zielonych szkół, wyjazdów na basen,	wychowawcy nauczyciel biologii, przyrody, nauczyciele wychowania fizycznego	zgodnie z planem pracy
	przedstawienie rodzicom wyników badań okresowych i obserwacji uczniów z problemami zdrowotnymi	nauczyciele wychowania fizycznego, pielęgniarka szkolna	cały rok

II OBSZAR DZIAŁANIA - PRZYSTOSOWANIA DO ŻYCIA SPOŁECZNEGO MODZIEŻY

ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN REALIZACJI
rozwijanie zainteresowań uczniów	rozmowy na temat własnych zainteresowań	wychowawcy pedagog psycholog szkolny	zgodnie z planami pracy wychowawczej
	przedstawienie sposobów radzenia sobie ze stresem	wychowawcy nauczyciele WOS-u pedagog psycholog szkolny	zgodnie z planem pracy
budowanie pozytywnych relacji koleżeńskich, zapobieganie agresji, mobingowi itp.	spotkanie klas pierwszych z pedagogiem	pedagog	początek roku
	zajęcia integrujące w klasie gry i zabawy psychologiczne wycieczki, rajdy, ogniska i biwaki	wychowawcy pedagog psycholog szkolny	zgodnie z programem imprez szkolnych

	zajęcia z komunikacji interpersonalnej	pedagog psycholog szkolny	zgodnie z planem pracy
informowanie uczniów o prawach i obowiązkach	zapoznanie uczniów z prawami i wolnościami człowieka według konstytucji	wychowawcy nauczyciele WOS-u	zgodnie z planem pracy
	zapoznanie z treścią konwencji o prawach dziecka	wychowawcy nauczyciele WOS-u	zgodnie z planem pracy
	zapoznanie z kodeksem ucznia i samorządu szkolnego	wychowawcy opiekun samorządu szkolnego	początek roku
motywowanie uczniów do nauki	różnorodne metody stosowane przez nauczycieli uczących poszczególnych przedmiotów	nauczyciele i wychowawcy	na bieżąco
przygotowanie uczniów do decydowania o własnej przyszłości	preorientacja zawodowa: właściwy wybór szkoły średniej i przyszłego zawodu - dyskusja - warsztaty	wychowawcy nauczyciele WOS-u pedagog psycholog szkolny	II-III klasa
	zapoznanie z rynkiem pracy i problemem bezrobocia: -wycieczki do Urzędu Pracy w Nowym Dworze Gd i szkół ponadpodstawowych	wychowawcy nauczyciele WOS-u pedagog psycholog szkolny	II-III klasa
	zapoznanie z problematyką: -jak napisać CV -jak napisać list motywacyjny -jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej -formalności przy zakładaniu działalności gospodarczej	poloniści nauczyciele WOS-u	II-III klasa

III OBSZAR DZIAŁANIA - PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN REALIZACJI
zapoznanie uczniów z rodzajami uzależnień	prelekcje filmów o tematyce dotyczącej uzależnień	wychowawcy nauczyciel biologii, przyrody	zgodnie z planem pracy wychowawczej i rozkładem materiału

	gazetki profilaktyczne	wychowawcy nauczyciel biologii, przyrody	na bieżąco
	warsztaty prowadzone przez psychologa z poradni psychologiczno-pedagogicznej	wychowawcy, pedagog szkolny psycholog szkolny	zgodnie z planem pracy
ukazanie młodzieży skutków uzależnień	projekcje filmów o tej tematyce	wychowawcy nauczyciel biologii, przyrody	zgodnie z planem pracy
	organizowanie konkursów na plakat profilaktyczny	nauczyciel sztuki nauczyciel biologii, przyrody	zgodnie z programem imprez szkolnych
	gazetki profilaktyczne, ulotki, broszury	wychowawcy nauczyciel biologii, przyrody, pielęgniarka szkolna	na bieżąco
informowanie uczniów o zagrożeniach jakie stwarzają używki: papierosy, alkohol, narkotyki oraz uzależnienia od komputera	przeprowadzenie pogadanki na godzinie wychowawczej	wychowawcy pedagog psycholog szkolny	zgodnie z planem pracy
zapobieganie podejmowania przez młodzież wczesnej inicjacji seksualnej	realizacja tematyki w ramach godzin wychowawczych i zajęć przygotowania do życia w rodzinie oraz na lekcjach biologii, przyrody	wychowawcy nauczyciel WOS-u, biologii, przyrody	zgodnie z planem pracy
	pomoc w rozwijaniu umiejętności psychospołecznych i kształtowaniu postaw prorodzinnych	pedagog szkolny psycholog szkolny wychowawcy nauczyciel WOS-u	według potrzeb
wskazywanie aktywnych i twórczych form spędzania wolnego czasu	organizowanie wyjazdów do kina, teatru	nauczyciele polonistów wychowawcy	zgodnie z planem pracy
	propagowanie wśród uczniów czytelnictwa	bibliotekarz i nauczyciele polonistów	cały rok
	organizowanie wyjazdów na zajęcia zielonej szkoły, biwaki	nauczyciel biologii wychowawcy	zgodnie z planem imprez szkolnych
	organizowanie dyskotek i imprez sportowych	Samorząd Uczniowski, nauczyciele wychowania fizycznego	zgodnie z planem imprez szkolnych

uczenie umiejętności odmawiania	prezentowanie postaw asertywnych i ćwiczenie asertywności	Wychowawcy pedagog szkolny psycholog szkolny	zgodnie z planem pracy
zapoznanie rodziców z wiadomościami dotyczącymi uzależnień	spotkania z pedagogiem, psychologiem	pedagog szkolny psycholog szkolny	zgodnie z planem pracy
	rozdanie materiałów dotyczących uzależnień	pedagog szkolny psycholog szkolny	na bieżąco
	zwrócenie uwagi na pierwsze sygnały ostrzegawcze	wychowawcy	cały rok
	podanie rodzicom telefonów i adresów instytucji, w których mogą uzyskać pomoc	wychowawcy	początek roku
otoczenie opieką uczniów, u których występują zachowania ryzykowne	indywidualne rozmowy z uczniami i ich rodzicami	wychowawcy, pedagog szkolny psycholog szkolny dyrektor szkoły	na bieżąco
	umożliwianie uczniom kontaktu z pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej	wychowawcy pedagog szkolny psycholog szkolny	na bieżąco

IV OBSZAR DZIAŁANIA - PRZECIWDZIAŁANIE PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH

ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN REALIZACJI
wzmocnienie współpracy między szkołą a domem rodzinnym celem poznania środowisk rodzinnych uczniów	wizyty wychowawców w domach niewydolnych wychowawczo celem rozpoznania sytuacji i i podjęcia właściwych działań	wychowawcy pedagog szkolny psycholog szkolny	początek roku szkolnego
	rozmowy z rodzicami mającymi kłopoty wychowawcze z dziećmi i umożliwienie im kontaktu z psychologiem	wychowawcy pedagog szkolny psycholog szkolny	na bieżąco
pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo	współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej celem udzielenia pomocy materialnej uczniom z ubogich rodzin	wychowawcy dyrektor szkoły	cały rok
ograniczenie zjawiska wagarowania uczniów	profilaktyczne rozmowy z uczniami i ich rodzicami na temat skutków wagarowania	wychowawcy pedagog szkolny psycholog szkolny	początek roku
	zorganizowanie właściwego nadzoru dowozu uczniów	dyrektor szkoły	cały rok

	punktualne zaczynanie i kończenie lekcji	wszyscy nauczyciele	cały rok
	sprawdzanie obecności na każdej lekcji	wszyscy nauczyciele	cały rok
	rozliczanie opuszczonych godzin lekcyjnych	wychowawcy	cały rok
	prowadzenie ciekawych lekcji metodami aktywizującymi	nauczyciele	cały rok
przeciwdziałanie przestępczości	współpraca z Powiatową Komendą Policji, spotkania młodzieży z inspektorem ds. nieletnich	wychowawcy pedagog szkolny	początek roku szkolnego
zorganizowanie różnych form spędzania czasu wolnego przez uczniów	zajęcia sportowe, koła zainteresowań	nauczyciele wf nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjne	cały rok
	organizowanie dyskotek, zawodów sportowych, wycieczek	samorząd uczniowski nauczyciele wf wychowawcy	zgodnie z planem imprez szkolnych
	współpraca z ośrodkiem kultury celem włączenia uczniów w życie kulturalne wsi	dyrektor szkoły nauczyciele	cały rok
informowanie uczniów o sposobach bezpiecznego i konstruktywnego spędzania czasu wolnego	przeprowadzenie pogadanki na godzinie wychowawczej	wychowawcy	zgodnie z planem pracy
zapoznanie uczniów z zasadami dobrego zachowania i kulturalnego odnoszenia się do siebie oraz eliminowanie wulgaryzmów i dewastacji mienia.	ustalenie zasad zachowania ucznia zgodnie ze Statutem Szkoły	wychowawcy	początek roku
	zajęcia edukacyjno-informacyjne w ramach godzin wychowawczych	pedagog szkolny psycholog szkolny	zgodnie z planem pracy
	spotkania z przedstawicielami policji	dyrektor szkoły	według potrzeb
	współpraca z Samorządem Uczniowskim	opiekun samorządu	cały rok

V OBSZAR DZIAŁANIA - OCHRONA PRZED NEGATYWNYM

WPLYWEM MEDIÓW

ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN REALIZACJI
wyrabianie u uczniów odpowiedniego doświadczenia audiowizualnego	popularyzacja filmów, programów TV, przedstawień teatralnych, programów radiowych prezentujących pozytywne wartości	poloniści	na bieżąco
kształtowanie u uczniów umiejętności segregowania i krytycznego odbioru informacji	organizowanie wycieczek do teatru, kina, muzeum, redakcji, organizowanie spotkań i twórcami kultury	wychowawcy, poloniści	na bieżąco
	przedstawianie, inscenizowanie, symulowanie określonych zachowań, podstaw - drama	nauczyciele różnych przedmiotów	zgodnie z planem pracy
przeciwdziałanie ujemnym wpływom masowego przekazu	pogadanka na temat fizycznych, psychicznych konsekwencji uzależnienia od telewizora, komputera	wychowawcy, nauczyciele informatyki	zgodnie z planem pracy
	prezentowanie popularnych wśród uczniów form spędzania wolnego czasu /dyskusja, argumenty „za” i „przeciw”	wychowawcy	zgodnie z planem pracy wychowawcy
informowanie uczniów o zmianach zachodzących w świecie	omawianie bieżącej prasy dotyczącej wydarzeń na świecie, wydarzenia tygodnia, miesiąca, roku	wychowawcy nauczyciele historii i WOS-u	zgodnie z planem pracy
	dyskusja na temat bieżących wydarzeń na świecie w oparciu o prasę i wiadomości telewizyjne	wychowawcy nauczyciele historii i WOS-u	na bieżąco

8. Ewaluacja programu

Celem niniejszej ewaluacji jest sprawdzenie, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele określone przez nas w programie, jakie czynniki mogą nam ułatwić a jakie utrudnić jego realizację.

Ewaluacja jest procesem systematycznego gromadzenia informacji na temat działań, właściwości i rezultatów programu.

Działania ewaluacyjne mają pomóc wprowadzić zmiany w programie niezbędne do właściwej pracy z uczniami i ich rodzicami tak, aby osiągnąć pożądane efekty. Informacje niezbędne do ewaluacji uzyskiwane będą poprzez:

- bezpośrednie rozmowy z uczniami i ich rodzicami
- obserwacje uczniów
- opinie nauczycieli realizujących program - wymiana uwag, spostrzeżeń oraz własnych doświadczeń
- ankiety przeprowadzone wśród uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum oraz rodziców oraz pracowników szkoły
- interwencje policji
- wywiady środowiskowe wychowawców klas, pedagoga szkolnego i psychologa szkolnego
- analizę skarg rodziców
- analizę skarg pracowników pedagogicznych i pracowników obsługi szkoły
- rozmowy z pielęgniarką szkolną
- rozmowy z kuratorami sądowymi
- analizę skarg osób postronnych.

Realizowanie działań profilaktycznych ma sens jedynie wtedy, gdy podejmowane będą zabiegi mające na celu ocenę skuteczności prowadzonych przedsięwzięć.

Uzyskane w wyniku ewaluacji informacje będą służyć ciągłemu doskonaleniu szkolnego Programu Profilaktyki, który będzie modyfikowany w zależności od wyników ankiet i bieżących potrzeb.

Następna ewaluacja zostanie przeprowadzona na koniec roku szkolnego z wykorzystaniem:

- ankiet kierowanych do uczniów i rodziców związanych z zagadnieniami kulturalnego zachowania się, motywowania uczniów do nauki, konieczności systematycznego uczęszczania ucznia do szkoły oraz formach spędzania czasu wolnego,
- w celu przeprowadzenia kolejnej ewaluacji należy przygotować odpowiednie do wieku uczniów, skrócone ankiety (skierowane do uczniów, pracowników szkoły i rodziców),
- obserwacji zachowań uczniów,
- analizy dokumentacji wychowawców klasowych oraz pedagoga szkolnego i psychologa szkolnego,

- analizy frekwencji uczniów za I i II semestr.

Należy wyznaczyć z wyprzedzeniem, co najmniej półrocznym, kolejny zespół odpowiedzialny za ewaluację oraz formułowanie wniosków na następny rok.

Prowadząc następną ewaluację Programu Profilaktyki należy:

- Dokonać rozeznania przez obserwacje, ankiety, rozmowy, w jaki sposób poprawić nastrój jednej piątej części uczniów, którzy szkołę odbierają negatywnie.
- Przygotować ankiety dla uczniów, w taki sposób, aby były one adekwatne do przedziału wiekowego ankietowanych (zarówno uczniów klas młodszych jak i starszych).
- Zredagować bardziej uogólnione i krótsze ankiety dla rodziców (opiekunów).

9. Uwagi o realizacji programu

Program ten wdrażany będzie przez wszystkich nauczycieli Gimnazjum w Ostaszewie we współpracy z rodzicami oraz wszystkimi pracownikami szkoły. Programem objęte zostaną wszystkie osoby tworzące środowisko szkolne, więc profilaktyka będzie miała charakter środowiskowy.

Cele programu realizowane będą poprzez:

- godziny do dyspozycji wychowawcy
- lekcje biologii, przyrody, wiedzy o społeczeństwie, techniki, chemii, fizyki, wychowania fizycznego
- lekcje religii
- spotkania z psychologiem, pedagogiem szkolnym
- spotkania z funkcjonariuszami policji
- udział w spektaklach teatralnych przygotowanych przez profesjonalistów i tych przygotowywanych przez młodzież, min. w ramach akcji „Profilaktyka i Ty”
- pedagogizacja rodziców, organizowanie spotkań ze specjalistami
- konkursy poświęcone profilaktyce uzależnień (literackie, plastyczne), przygotowanie kampanii antynikotynowej i antyalkoholowej poprzez udział w Ogólnopolskiej Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”
- gazetki profilaktyczne
- organizacja biwaków, wycieczek, zielonych szkół oraz imprez pozalekcyjnych, np. dyskotek w celu kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez
- kształtowanie pozytywnych relacji między uczniami i nauczycielami poprzez udział w imprezach szkolnych i na rzecz środowiska lokalnego:

- apelach, otrzęsinach, spotkaniach wigilijnych, Sprzątaniu Świata, Dniu Dziecka, Dniu Sportu, walentynkach, andrzejkach
- zajęcia sportowe, koła przedmiotowe
 - propagowanie zachowań prozdrowotnych przez wszystkich pracowników szkoły.

10. Zalecenia po ewaluacji

- Kształtować i wyrabiać w uczniach wartości takie jak: przyjaźń, koleżeństwo.
- Wyrabiać umiejętności współzycia w grupie, poszanowania dla innych.
- Wdrażać i wyrabiać zasady kultury osobistej.
- Doskonalić w uczniach umiejętność dokonywania samooceny.
- Uczyć zasad bezpiecznych, wspólnych, przyjemnych zabaw.
- Uczyć szacunku do drugiej osoby, wzorowania się na autorytetach.
- Motywować do nauki poprzez różnorodne formy pracy oraz współpracę z rodzicami.
- Uczyć konstruktywnych sposobów wyrażania emocji i radzenia sobie ze stresem.
- Propagować wśród młodzieży „MODĘ NA TRZEŹWY UMYŚŁ”. Zachęcać do udziału w rozwijających zajęciach pozalekcyjnych (twórczych, sportowych, edukacyjnych).
- Przeprowadzić zajęcia w ramach wsparcia psychologicznego – pedagogicznego dla uczniów mających trudności w nauce i zachowaniu w celu podniesienia efektów edukacyjno – wychowawczych uczniów.
- Przestrzegać przyjęte przez Radę Pedagogiczną procedury usprawiedliwiania nieobecności uczniów w szkole przez ich rodziców.
- Przeprowadzić w I i II semestrze pogadanki w klasach 0-VI oraz gimnazjum na temat kulturalnego zachowania się w szkole, poza szkołą (w uroczystościach miejskich, na wystawach, itp.) oraz różnych formach spędzania czasu wolnego.
- Przeprowadzić pogadanki dla rodziców i uczniów o szkodliwości palenia, spożywania alkoholu, środków psychoaktywnych.
- Przeprowadzić pogadanki i warsztaty dla rodziców i uczniów w celu większego zmotywowania dzieci i młodzieży do nauki.
- Wdrażać wśród młodzieży profilaktykę rówieśniczą poprzez cykliczne zajęcia twórcze ukazujące wpływ uzależnień od używek, komputerów, telewizji, gier .

METODY REALIZACJI:

- lekcje wychowawcze,

- zajęcia pozalekcyjne – wsparcie psychologiczno - pedagogiczne
- pogadanki , rozmowy z uczniami i rodzicami,
- zajęcia integrujące: biwak, wycieczka, ognisko, zabawy integrujące klasę,
- spotkania z policjantem i strażą miejską,
- spotkania z kuratorem sądowym,
- organizacja Dnia Profilaktyki w ramach ogólnopolskiej kampanii pt.: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, udział w akcji Komendy Głównej Policji i MEN „Profilaktyka a TY”, tzw. profilaktyki rówieśniczej.

SPODZIEWANE EFEKTY

Po wdrożeniu szkolnego programu profilaktyki uczniowie:

- zdobędą istotne umiejętności dotyczące znajomości swoich praw i obowiązków,
- osiągną lepsze wyniki,
- uporządkują własny świat wartości,
- będą potrafili w miarę możliwości właściwie rozstrzygać konflikty,
- utrwalą postawę odrzucającą wszelkie nałogi,
- będą systematycznie uczęszczać na zajęcia lekcyjne,
- będą potrafili bezpiecznie i konstruktywnie spędzać czas wolny,
- utrwalą zasady kultury osobistej.

11. Bibliografia

1. Małgorzata Simm, Ewa Węgrzyn-Jonek, Budowanie szkolnego programu Profilaktyki.
2. Forum Liderów, Poradnik dla dyrektorów szkół. Podstawy organizacji profilaktyki i wychowania w gimnazjum.
3. Wychowawca, Miesięcznik Katolicki
4. Zbigniew B. Gaś, Profilaktyka w zreformowanej szkole.
5. Marek Dziewiecki, Integralna profilaktyka uzależnień
6. Zbigniew Izdebski, Zachowania seksualne młodzieży
7. Jerzy Mallibruda, Tajemnice ETOH
8. T. Dimoff, S. Carper, Jak rozpoznać czy dziecko sięga po narkotyki?
9. Agnieszka Arendarska, Krzysztof Wojcieszek, Przygotowanie do profilaktyki domowej
10. Krzysztof Zajączkowski, Nikotyna, alkohol, narkotyki Profilaktyka uzależnień, Rubikon Kraków 2001
11. Mariusz Gajewski, Sekty, Rubikon Kraków
12. Joanna Szymańską, Programy profilaktyczne, Podstawy profesjonalnej Psychoprofilaktyki, CMPPP MEN Warszawa 2000
13. Barbara i Grzegorz Paziowie, Szkoła, która ochrania, Szkolny program Profilaktyki, Rubikon Kraków 2002
14. Hanna Jakubowska, Promocja zdrowia i profilaktyka uzależnień, PWN
14. Warszawa-Łódź 2001
15. Marzena Pasek, Narkotyki? Na pewno nie moje dziecko, Toret Sp.
15. Warszawa 1998.
- Anna Grajcarek, AIDS jak zmniejszyć ryzyko zakażenia HIV w praktyce
16. www.ewaluator.com.pl
17. www.eduseek.pl
18. www.onet.pl
19. www.literka.pl

12. ANEKS

12.1 Analiza wyników ankiet dla uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej

Pytanie: 1. Czy lubisz swoją szkołę?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	33	82,5
Nie	2	5,0
Czasami	5	12,5

Z danych badawczych wynika, że aż 82,5% uczniów lubi swoją szkołę. Tylko 5% nie lubi szkoły, a 12,5% lubi czasami.

Dane zamieszczone w tabeli wskazują, że uczniowie klas młodszych chętnie chodzą do szkoły, nie czują do niej niechęci lub przymusu. Nie mają odczuć negatywnych, szkoła kojarzy im się z miłym i przyjaznym miejscem.

Pytanie: 2. Czy masz w szkole przyjaciół?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	36	90,0
Nie	4	10,0
Czasami	0	00,0

Z

powyższych danych wynika, że 90%

badanych uczniów nawiązało w szkole przyjaźnie, tylko niewielka grupa dzieci - 10% nie ma kolegi lub koleżanki.

Dzieci chętnie nawiązują przyjaźnie, jest to uwarunkowane ich naturą, potrzebą wspólnych zabaw, wspólnych przeżyć, doświadczeń, naśladownictwa.

Pytanie: 3. Czy w szkole są osoby, których bardzo nie lubisz?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	12	30,0
Nie	15	37,5
Czasami	13	32,5

W badanej grupie uczniów 30% uważa, że w szkole są osoby, których nie lubią. Tylko 37,5% uczniów nie ma takich odczuć, a 32,5% badanych, twierdzi, że tylko czasami nie lubią swoich koleżanek i kolegów.

Analizując dane nasuwa się wniosek, że dość znaczna grupa badanych dzieci czuje niechęć do swoich szkolnych kolegów i koleżanek. Prawie taka sama grupa, czasami nie lubi swoich

kolegów. Taki stosunek negatywnie wpływa na relacje między nimi zarówno w sferze psychicznej jak i emocjonalno - społecznej.

Pytanie: 4. Czy w szkole są osoby, których się boisz?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	7	17,5
Nie	30	75,0
Czasami	3	7,5

Z danych badawczych wynika, że 17,5% badanych, boi się w szkole innych osób, natomiast 75% nie ma takiego problemu, a 7,5% badanych tylko czasami czuje strach przed innymi.

Analizując dane można stwierdzić, że uczniowie nie obawiają się innych osób w szkole, czują się w niej bezpiecznie. Jedynie niewielka grupa uczniów czuje strach przed innymi. Zapewne jest to strach nieuzasadniony lub wyolbrzymiony wywołany wyobraźnią dziecka.

Pytanie: 5. Czy lubisz pracować ze swoimi nauczycielami?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	34	85,0
Nie	1	2,5
Czasami	5	12,5

Przedstawione dane wskazują, że 85% badanych uczniów lubi pracować ze swoimi nauczycielami, a tylko 2,5% przyznaje, że nie lubi i 12,5% badanych czasami nie lubi pracować.

Analizując dane można stwierdzić, że uczniowie klas młodszych lubią swoich nauczycieli, chętnie współpracują z nimi, darzą ich zaufaniem.

Pytanie: 6. Czy koledzy używają brzydkich słów?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	11	27,5
Nie	21	52,5
Czasami	8	20,0

Dane zawarte w tabeli wskazują, że 27,5% badanych słyszało od swoich kolegów brzydkie słowa, 52,5% nigdy nie słyszało, a 20% słyszało czasami.

Z powyższych danych wynika, że prawie połowa uczniów używa brzydkich słów, bardzo często są to wulgaryzmy wyrażane zarówno słowem jak i gestem. Coraz częściej słyszane są również wulgaryzmy– eufemizmy, typu: „kuźwa”, „zajebiste”. Uczniowie, używając tych słów nie zdają sobie sprawy, że jest to przekleństwo. Często słowa te stosowane są również przez ich rodziców, słyszane w mediach, w związku z czym nie widzą w nich nic złego.

Pytanie: 7. Czy Twoim zdaniem popychanie w czasie przerwy to zabawa?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	5	12,5
Nie	33	82,5
Czasami	2	5,0

Niewielka grupa dzieci - 12,5% uważa, że popychanie innych to zabawa, natomiast aż 82,5% nie widzi w popychaniu zabawy, a 5% uważa, że czasami jest to dobra rozrywka.

Uczniowie coraz bardziej są świadomi swojego postępowania, potrafią ocenić sytuacje niebezpieczne, określić w jakich granicach mieści się zabawa, a w jakich brak rozsądku.

Pytanie: 8. Czy uważasz, że w szkole jest miło i wesoło?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	34	85,0
Nie	3	7,5
Czasami	3	7,5

Powyższe dane wskazują, że aż 85% badanych uważa szkołę za miejsce miłe i wesołe. Tylko 7,5% nie ma takiego zdania, dla nich szkoła nie jest atrakcyjnym miejscem. Taka sama grupa 7,5% twierdzi, że szkoła tylko czasami jest wesoła i miła.

Uczniowie klas młodszych chętnie przebywają w szkole. Nauka kojarzy im się z zabawą.

Atrakcyjność i różnorodność metod nauczania zachęca do nauki.

Pytanie: 9. Czy, kiedy masz kłopoty mówisz o nich swojemu wychowawcy?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	27	67,5
Nie	4	10,0
Czasami	9	22,5

Z danych badawczych wynika, że 67,5% badanej grupy o swoich kłopotach w szkole mówi swojemu wychowawcy. Tylko 10% nie informuje wychowawcy, a 22,5% mówi czasami. Sumując uczniów, którzy zawsze mówią swoim nauczycielom o swoich kłopotach i problemach oraz uczniów, którzy robią to czasami, można stwierdzić, że prawie cała badana grupa darzy swoich nauczycieli zaufaniem, mogą liczyć na ich pomoc, wsparcie i zrozumienie.

Pytanie: 10. Czy w szkole czujesz się bezpiecznie?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	33	82,5
Nie	3	7,5
Czasami	4	10,0

Przedstawione dane wskazują, że aż 82,5% uczniów czuje się w szkole bezpiecznie, 7,5% nie czuje tego bezpieczeństwa, a 10% czuje się bezpiecznie w szkole czasami.

Bardzo duża grupa uczniów w szkole czuje się bezpiecznie, natomiast nieliczni nie odczuwają tego. Zapewne grupa ta niebezpieczeństwo dostrzega podczas przerw, kiedy jest głośno i ruchliwie. Dzieci nieśmiałe, powolne, spokojne mogą czuć przez to dyskomfort.

Pytanie: 11. Co Cię w szkole denerwuje?

Odpowiedź	Liczba	%
Hałas	8	20,0
Osoby	5	12,5
Nic nie denerwuje	21	52,5
Nie odczytane	3	7,5
Inne	3	7,5

Dane zawarte w tabeli wskazują, że niewielką grupę uczniów w szkole denerwuje hałas, stanowią oni 20% badanych dzieci. Natomiast 12,5% uczniów denerwują inne osoby, które agresywnie zachowują się w szkole: popychają, biją, prześladują, zahaczają. Ponad połowa badanych (52,5%) twierdzi, że w szkole nic ich nie denerwuje, a 7,5% podaje za powód denerwowania różne pojedyncze czynniki takie jak: dzwonek, obiad, dzieci które się nie słuchają. Również 7,5% badanych dzieci na powyższe pytanie odpowiedziało niezrozumiale, wypowiedź była nieczytelna.

Pomimo, że niezbyt wielka grupa dzieci wskazuje jako powód swojego zdenerwowania - przemoc lub hałas należy te dwa czynniki rozpatryć jako jedno źródło. Nadmierny hałas podczas przerw, ocieranie, potykanie, wpadanie na innych, popychanie wywołuje agresję zarówno słowną jak i czynną.

Pytanie: 12. Czego nie lubisz w szkole?

Odpowiedź	Liczba	%
Lubię wszystko	24	60,0
Czynniki agresywne	8	20,0
Apele	2	5,0
Przerwy	3	7,5
Inne	2	5,0
Brak odpowiedzi	1	2,5

Z danych badawczych wynika, że ponad połowa badanych - 60% lubi w szkole wszystko, natomiast 20% uczniów nie lubi w szkole przemocy tj: popychania, biegania, krzyków, bicia, przezywania. Inna grupa badanych - 5% nie lubi apeli, a 7,5% nie lubi przerw. Natomiast uczniowie którzy nie lubią matematyki i nudy stanowią grupę liczącą 5%, jedna osoba tj. 2,5% nie udzieliła żadnej odpowiedzi.

Większość badanych dzieci lubi w szkole wszystko, dobrze się w niej czuje. Jednak w badanej grupie są również uczniowie którzy nie akceptują złych zachowań swoich kolegów i koleżanek. Do tej grupy należy zaliczyć również osoby, które nie lubią przerw, ich niechęć bierze się również z agresywnych zachowań innych dzieci.

Pytanie: 13. Co najbardziej lubisz w szkole?

Odpowiedź	Liczba	%
Zajęcia lekcyjne	16	40,0
Osoby	8	20,0
Zajęcia dodatkowe	4	10,0
Obiady	4	10,0
Miejsce wspólnych zabaw	3	7,5
Inne	5	12,5

Na pytanie – „Co najbardziej lubisz w szkole?” - 40% badanych dzieci odpowiedziało, że zajęcia lekcyjne. Natomiast 20% uczniów najbardziej lubi w szkole kolegów, koleżanki i nauczycieli. Inna grupa badanych - 10% najbardziej lubi zajęcia dodatkowe takie jak: koła zainteresowań, świetlicę, konkursy. Taka sama grupa - 10% lubi szkolne obiady. Natomiast 7,5% uczniów lubi szkołę jako miejsce wspólnych zabaw, a 12,5% podaje powody nie związane z pytaniem lub nie udziela odpowiedzi (co wystąpiło w dwóch przypadkach).

Pytanie: 14. Z kim najchętniej w szkole rozmawiasz?

Odpowiedź	Liczba	%
Z kolegami, koleżankami	31	77,5
Z panią	4	10,0
Z nikim	1	2,5
Brak odpowiedzi	4	10,0

Dane zawarte w tabeli wskazują, że aż 77,5% badanych uczniów najchętniej w szkole rozmawia z kolegami i koleżankami, a 10% lubi rozmawiać ze swoją panią. Tylko jedna osoba, co stanowi 2,5%, nie lubi rozmawiać z innymi. Natomiast 10% badanych nie udzieliło na to pytanie odpowiedzi.

Z powyższych danych wynika, że dzieci bardzo chętnie nawiązują przyjaźnie, rozmawiają ze sobą, wspólnie bawią się, uczą, dzielą doświadczeniami.

Pytanie: 15. Czy lubisz czytać książki?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	27	67,5
Nie	5	12,5
Czasami	8	20,0

Z danych zawartych w tabeli wynika, że 67,5% uczniów lubi czytać książki, natomiast 12,5% nie lubi, a 20% czasami lubi czytać książki.

Znaczna część dzieci lubi czytać książki, jednak biorąc pod uwagę dzieci nie czytające i dzieci które czasami czytają można stwierdzić, że czytelnictwo wśród uczniów jest na średnim poziomie. Zapewne niechęć do czytania spowodowana jest brakiem zainteresowania literaturą, którą wypiera Internet, komputer i inne środki elektroniczne.

Pytanie: 16. Czy pomagasz innym?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	33	82,5
Nie	1	2,5
Czasami	6	15,0

Powyższe dane wskazują, że aż 82,5% badanych dzieci chętnie pomaga innym, tylko jedna osoba, co stanowi 2,5%, nie pomaga innym, a 15% badanych pomaga czasami.

Analizując dane można stwierdzić, że uczniowie chętnie pomagają innym, przemawia przez nich wrażliwość i umiejętność współpracy.

Pytanie: 17. Moją zaletą jest

Odpowiedź	Liczba	%
Umiejętności	7	17,5
Cechy charakteru	15	37,5
Inne	4	10,0
Brak odpowiedzi	14	35,0

Dane zawarte w tabeli wskazują, że 17,5% badanych uczniów swoje zalety ujmuje w umiejętnościach takich jak: śpiew, taniec, malowanie, uprawianie sportu. Największa grupa - 37,5% swoje zalety dostrzegają w cechach charakteru takich jak: koleżeństwo, wesołość, zdyscyplinowanie, uprzejmość, posłuszeństwo, pracowitość, pomoc innym. Natomiast 10% dzieci zapewne nie zrozumiało polecenia, ich odpowiedzi to: matematyka, pani, serce. Dość duża grupa dzieci - 35% - nie udzieliła żadnej odpowiedzi.

Analizując dane można dostrzec, że większość uczniów nie jest świadoma swoich zalet lub też nie zna pojęcia „zaleta”.

Pytanie: 18. Moją wadą jest

Odpowiedź	Liczba	%
Brak umiejętności	3	7,5
Cechy charakteru	10	25,0
Inne	4	10,0
Brak odpowiedzi	23	57,5

Dane badawcze wskazują, że 7,5% uczniów swoje wady dostrzega w braku umiejętności, tj.: uczenia się, taniec, rozmowy z innymi, a 25% twierdzi, że ich wadą jest: chodzenie po klasie, złe oceny, gadulstwo, bicie innych, denerwowanie się, złość, wściekłość. Niewielka grupa dzieci - 10% - niezrozumiale udzieliła odpowiedzi (prace konkursowe, duch, naprawiać rower).

Największa grupa dzieci, bo aż 57,5% nie udzieliła odpowiedzi.

Podobnie jak z poprzednim poleceniem mającym na celu dokończenie zdania, grupa badanych dzieci miała wyraźne problemy z określeniem swoich wad. Większość dzieci nie potrafi dokonać samooceny.

Pytanie: 19. Przykro mi jest kiedy

Odpowiedź	Liczba	%
Przykrość w odniesieniu do swojej osoby	23	57,5
Przykrość w odniesieniu do innych osób	11	27,5
Brak odpowiedzi	6	15,0

Ponad połowa uczniów - 57,5% twierdzi, że przykro im jest kiedy spotka ich jakieś niepowodzenie tj.: kłótnia, obgadywanie, odtrącenie w zabawie i rozmowie, przezywanie, bicie, brak akceptacji, zakazy, kary. Natomiast 27,5% przykrość dostrzega w odniesieniu do innych osób i przykro im jest: gdy koleżanka płacze, ktoś się smuci, ktoś się kłóci, ktoś ma kłopoty, ktoś się uderzył, ktoś mówi komuś niemiłe słowa. Najmniejsza grupa - 15% nie udzieliła żadnej odpowiedzi.

Niewiele ponad połowa badanych dzieci odczuwa przykrość, którą sam doznaje w sytuacjach problemowych. Najczęściej jest to przykrość sfery psychicznej (obgadywanie, przezywanie). Mniejszą grupę stanowią dzieci, które odczuwają przykrość, ponieważ innym dzieje się krzywda, zarówno psychiczna jak i fizyczna.

Pytanie: 20. Dla mnie ważne jest... .

Odpowiedź	Liczba	%
Szkoła, nauka	23	57,5
Rodzina	4	10,0
Przyjaźń	3	7,5
Inne	4	10,0
Brak odpowiedzi	6	15,0

Dane zawarte w tabeli wskazują, że dla 57,5% badanych uczniów ważna jest szkoła i nauka, dla 10% najważniejsza jest rodzina, a dla 7,5% badanych ważna jest przyjaźń. Dla niewielkiej grupy - 10% - ważne jest, gdy ktoś jest dla niego miły, ważne jest życie, przyszłość, a nawet obiad. 15% badanych nie udzieliło odpowiedzi.

Z powyższych danych wynika, że uczniowie bardzo ambicjonalnie wypowiadają się o swojej przyszłości i o tym, co dla nich jest najważniejsze. Naukę stawiają na pierwszym miejscu, cenią wartości rodzinne i przyjaźń.

12.2 Analiza wyników ankiet klas IV – VI

Ankieta anonimową, przeprowadzono we wrześniu 2011 r. wśród losowo wybranych uczniów klas IV - VI .

1. Określ za pomocą przymiotników swój przeciętny nastrój w szkole.

Odpowiedź	Liczba	%
wspaniały	4	12,90
bardzo dobry	8	25,81
dobry	6	19,35
zadowolający	0	0,00
taki sobie	5	16,13
niedobry	1	3,23
napięty	0	0,00
pełen niepokoju	0	0,00
zły	1	3,23
brak odpowiedzi	6	19,35

W grupie badanych uczniów klas IV – VI bardzo dobry nastrój w szkole ma co czwarty uczeń (prawie 26%). Dobry nastrój ma prawie co piąty (ponad 19%), a wspaniały nastrój ma prawie 13% badanych. Z podsumowania wynika, że grupa mająca przyjemny nastrój w szkole stanowi ponad połowę badanej populacji . Taki sobie nastrój odczuwa co szósty uczeń (ponad 16%), zaś do niedobrego i złego nastroju przyznało się po jednym uczniu. Nikt nie określił swojego nastroju jako zadowolający, napięty lub pełen niepokoju.

2. Szkoła jest dla mnie miejscem w którym...

Odpowiedź	liczba	%
uczę się	18	58,06
czuję się dobrze	4	12,90
spotykam ze znajomymi	4	12,90
bawię się i śmieję	3	9,68
mogę odpocząć	2	6,45
jest fajnie	1	3,23
mogę coś osiągnąć	1	3,23
nie nudzę się	1	3,23
jestem zmęczony	1	3,23

Spośród badanych uczniów ponad połowa - 56,08% traktuje szkołę jako miejsce nauki, 12,09 % badanych w szkole spotyka znajomych, taka sama liczba osób czuje się w niej dobrze. Co siódmy uczeń (tj. ponad 15 %)w szkole bawi się i śmieje lub odpoczywa. Natomiast po jednym uczniu stwierdziło, że szkoła jest fajna, można coś osiągnąć. Tylko dwie osoby z badanej 31 - osobowej grupy w szkole nudzi się i jest zmęczona.

3. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się zrobić komuś w szkole przykrość?

Odpowiedź	Liczba	%
tak - 1 – 2 razy	16	51,61
tak - kilka razy	5	16,13
tak - kilkanaście razy	2	6,45
nigdy	8	25,81

W szkole przykrość 1 – 2 razy wyrządziła ponad połowa – 51,61 % spośród badanych, kilka razy - 16,13% osób, kilkanaście razy tylko dwie osoby - 6,45%, natomiast co czwarty badany nigdy nie zrobił nikomu przykrości.

4. Jakie miejsce w szkole Twoim zdaniem jest najbardziej niebezpieczne?

Odpowiedź	Liczba	%
nie ma takiego miejsca	16	51,61
schody	3	9,68
nie wiem	3	9,68
szatnia	2	6,45
sala gimnastyczna	2	6,45
hol	2	6,45
góra	2	6,45
łazienka	1	3,23
dach	1	3,23

Jak wynika z tabeli ponad połowa ankietowanych – 51,61% uważa, że w szkole nie ma miejsc niebezpiecznych, trzy osoby ankietowane nie potrafiło wskazać takiego miejsca, taka sama ilość osób wskazała schody, po dwie osoby - 6,45% z ankietowanych uznało, że miejsca niebezpieczne to: szatnia, sala gimnastyczna, hol, góra. Po jednym uczniu - 3,23% wskazało łazienkę i dach – jako miejsca niebezpieczne.

5. Aby w mojej szkole było lepiej proponuję...

Odpowiedź	Liczba	%
jest dobrze	10	32,26
więcej zajęć sportowych	5	16,13
nie wiem	4	12,90
mniej lekcji	2	6,45
wycieczki	1	3,23
dłuższe przerwy	1	3,23
brak „zerówki”	1	3,23
godz. dodatkowe	1	3,23
więcej lekcji	1	3,23
brak odpowiedzi	5	16,13

Na pytanie nr 5, co trzeci badany stwierdza, że w szkole jest dobrze i nie proponuje żadnych zmian, 16,13% proponuje więcej zajęć sportowych, 12,9% nie wie co zrobić aby było lepiej, mniej lekcji proponuje dwóch 6,45% spośród badanych. Znalazły się również pojedyncze propozycje wycieczki, dłuższych przerw, braku „zerówki”, godzin dodatkowych, wprowadzeniu większej liczby lekcji. Pięć osób spośród badanych nie udzieliła odpowiedzi.

6. Czy masz poczucie przynależności do klasy?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	29	93,55
nie	2	6,45

Poczucie przynależności do danej klasy wg badań ma znaczna większość ankietowanych – 93,55%, pozostali dwaj uczniowie to jest 6,45% nie czuje przynależności do klasy.

7. Czy chętnie wyrażasz potrzebę działania w klasie?

Odpowiedź	liczba	%
tak - chętnie	16	51,61
czasami	9	29,03
rzadko	5	16,13
nie podejmuję się działania	1	3,23

Potrzebę działania w klasie chętnie wyraża ponad połowa badanych uczniów klas IV – VI (prawie 52%), czasami działania podejmuje 29,03% ankietowanych, rzadko działa na rzecz klasy aż 16,13% tj. pięciu ankietowanych uczniów, w ogóle żadnych działań nie podejmuje jeden uczeń spośród badanych.

8. Czy czujesz się odpowiedzialny za działania swojej klasy?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	23	74,20
nie	2	6,45
jest mi to obojętne	6	19,35

Odpowiedzialnymi za działania swojej klasy czuje się dwudziestu trzech ankietowanych (74,2%), jest to obojętne dla sześciorga młodych ludzi (19,35%), natomiast w ogóle nie czuje się odpowiedzialnymi za działania swojej klasy dwie osoby (6,45%).

9. Czy szanujesz dorosłych, młodszych i rówieśników?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	19	61,29
nie	1	3,23
zdarza się, że nie	11	35,48

Znacznie ponad połowa respondentów (ponad 61%) uważa, że szanuje inne osoby, co trzeci z badanych uczniów stwierdza, że zdarza mu się nie szanować osób dorosłych, młodszych i rówieśników. Tylko jedna osoba uznała, że nie szanuje innych.

10. Czy wiesz do kogo możesz się zwrócić o pomoc w wypadku kłopotów szkolnych i rodzinnych?

Odpowiedź	Liczba	%
tak, wiem	28	90,32

nie, nie wiem	3	9,68
---------------	---	------

Zdecydowana większość ankietowanych – ponad 90% wie do kogo zwrócić się o pomoc w wypadku kłopotów, jednak co dziesiąty uczeń (9,68%) nie wie do kogo udać się w razie problemów szkolnych i rodzinnych.

11. Czy w codziennych sytuacjach w szkole potrafisz zauważyć zło i odpowiednio zareagować? Jeśli tak, to co robisz w takiej sytuacji.

Odpowiedź	Liczba	%
tak	20	64,52
zwracam uwagę	5	16,13
zgłaszam nauczycielowi	11	35,48
bronię słabszych	3	9,68
uciekam	1	3,23
nie	11	35,48

W grupie badanych uczniów 64,52% (20) uznaje, że potrafi zauważyć zło w codziennych sytuacjach i odpowiednio zareagować. Najczęstszą reakcją wśród uczniów w takich wypadkach jest: zgłaszanie sytuacji nauczycielowi – jedenaście osób (35,48%), zwracanie uwagi – pięć osób (16,13%), obrona słabszych – trzy osoby (9,68%) i ucieczka – jedna osoba (3,23%). Co trzecia osoba (35,48%) natomiast nie potrafi dostrzec złych sytuacji i nie widzi powodów do reagowania.

12. Czy Twoim zdaniem, popychanie się na przerwie to zabawa?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	8	25,81
nie	23	74,19

Jak wynika z tabeli, dwudziestu trzech – ankietowanych (74,19%) uważa, że popychanie się na przerwach to nie jest zabawa. Pozostałe osiem osób (25,81%) uważa to za zabawę.

13. Czy czujesz się bezpieczny na przerwach, gdy na Twoim piętrze przebywają starsi uczniowie?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	24	77,42
nie widzę problemu	13	41,94
na górze jest nauczyciel	2	6,45
brak uzasadnienia	9	29,03
nie	7	22,58
częste zaczepki	1	3,23
bo ktoś może mnie pobić	2	6,45
brak nauczyciela	1	3,23
brak uzasadnienia	3	9,68

Ankietowani czują się bezpieczni na przerwach, gdy na ich piętrze przebywają starsi uczniowie w dwudziestu czterech przypadkach badanych osób. Trzynastu ankietowanych w ogóle nie widzi z tym problemu, dwóch czuje się bezpiecznie bo jest nauczyciel, natomiast aż dziewięciu nie uzasadniło swojej odpowiedzi. W przypadku braku bezpieczeństwa, które zgłosiło siedmiu badanych (ok. 23%), obawiają się starszych na własnym piętrze z powodu zaczepki – jedna

osoba, pobicia – dwie osoby, braku nauczyciela – jedna osoba, pozostałe trzy osoby nie uzasadniły swej odpowiedzi.

14. Czy spotykasz się w szkole z wulgarnym słownictwem?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	10	32,26
nie	5	16,13
często	10	32,26
rzadko	6	19,35

Z wulgarnym słownictwem w szkole spotyka się dziesięciu badanych uczniów (ok. 32%), taka sama liczba spotyka się z częstymi wulgaryzmami. Rzadko słyszy wulgaryzmy sześć osób (19,35%), natomiast z wulgaryzmami nie spotyka się pięciu badanych (16,13%).

15. Czy według Ciebie w szkole są sytuacje kiedy uczniowie?

Odpowiedź	Liczba				%			
	często	czasami	wcale	brak odpowiedzi	często	czasami	wcale	brak odpowiedzi
biją się	3	21	5	2	9,68	67,74	16,13	6,45
popychają	14	14	1	2	45,16	45,16	3,23	6,45
szarpią	3	15	10	3	9,68	48,39	32,26	9,68
przezywają	14	14	1	2	45,16	45,16	3,23	6,45
zastraszają	3	10	14	4	9,68	32,26	45,16	12,90

Według ankietowanych osób w szkole czasami zdarzają się sytuacje, kiedy uczniowie biją się - tak twierdzi dwudziestu jeden uczniów, trzech uważa że jest to częsta sytuacja, pięciu nie widzi wcale bójek, natomiast dwie nie udzieliły odpowiedzi.

Sytuacje, kiedy uczniowie się popychają zdarzają się wg takiej samej liczby ankietowanych zarówno często jak i czasami (po czternaście osób – 45,16%), jedna osoba uważa że nie ma takich sytuacji, dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi.

Według respondentów czasami w szkole zdarzają się sytuacje, kiedy uczniowie szarpią się – twierdzi tak piętnaście osób, trzy osoby uważają, że często takie sytuacje mają miejsce, dziesięć wcale, natomiast dwie nie odpowiedziały.

Sytuacje, kiedy uczniowie się przezywają zdarzają się wg takiej samej liczby ankietowanych zarówno często jak i czasami (po czternaście osób – 45,16%), jedna osoba uważa że nie ma takich sytuacji, dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi.

Prawie połowa ankietowanych (45% - czternastu uczniów) uważa, że na terenie szkoły nie ma sytuacji zastraszania, jedna trzecia badanych uważa, że taka sytuacja zdarza się czasami, trzy że taka sytuacja zdarza się często, natomiast cztery nie udzieliło odpowiedzi.

16. Czy widzisz problem palenia papierosów na terenie szkoły?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	4	12,90
nie	27	87,10

Ponad połowa badanych uczniów (ok. 87%) nie widzi problemu palenia papierosów na terenie szkoły. Czterech spośród badanych (ok. 13%) widzi taki problem.

17. Czy akceptujesz palenie osób dorosłych wokół szkoły?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	1	3,23
nie	24	77,42
jest mi to obojętne	6	19,35

Znaczna większość (ok. 77%) respondentów nie akceptuje palenia osób dorosłych wokół szkoły, ten fakt jest obojętny dla sześciu osób (ok. 19%), tylko jedna osoba uznała, że akceptuje palenie osób dorosłych wokół szkoły.

18. Czy próbowałeś palić papierosy?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	0	0
nie	31	100
tak - ale to nie dla mnie	0	0

Na pytanie nr 18 o próbę palenia papierosów wszyscy ankietowani zgodnie stwierdzili, że nie próbowali palić papierosów.

19. Czy wiesz, że ktoś z Twoich kolegów pali papierosy?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	6	19,35
nie	25	80,65

Co piąty badany uczeń (19, 35%) stwierdza, że wie iż jego kolega pali papierosy, natomiast ponad 80% (dwudziestu pięciu – badanych) nie wie o takiej sytuacji.

20. Czy jesteś ciekawy wiedzy na temat używek?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	2	6,45
nie	29	93,55

Temat używek ciekawi tylko dwie osoby spośród ankietowanych, dwadzieścia dziewięć osób nie interesuje ten temat.

21. Czy miałeś kontakt z narkotykami?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	0	0
nie	31	100

Wszyscy ankietowani zgodnie odpowiedzieli, że nie miało kontaktu z narkotykami.

22. Czy ktoś Cię zachęcał do spożywania narkotyków?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	0	0
nie	31	100

Na pytanie nr 22 wszyscy respondenci odpowiedzieli, że nikt ich nie zachęcał do spożywania narkotyków.

23. Czy próbowałeś spożywać alkohol?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	0	0
nie	26	83,87
tak - ale to nie dla mnie	5	16,13

Jak wynika z tabeli znaczna większość – dwadzieścia sześć osób (ok. 84%) nie próbowała spożywać alkoholu, jednak zdarzyło się to pięciu osobom badanym, które uznały, że to nie dla nich.

24. Czy w szkole czujesz się bezpiecznie?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	30	96,77
nie ponieważ są gimnazjaliści	1	3,23

W szkole aż trzydziestu uczniów badanym czuje się bezpiecznie, tylko jeden uczeń badany nie czuje się bezpiecznie w placówce z powodu przebywania tam gimnazjalistów.

12.3 ANALIZA WYNIKÓW ANKIET UCZNIÓW KLAS GIMNAZJALNYCH

Ankiety anonimową, przeprowadzono wśród 55 gimnazjalistów Zespołu Szkół w Ostaszewie we wrześniu 2011 r. W grupie badanej znalazły się losowo wybrani uczniowie z różnych klas.

1. Określ za pomocą przymiotników swój przeciętny nastrój w szkole.

Odpowiedź	Liczba	%
wspaniały	2	3,6
bardzo dobry	9	16,4
dobry	7	12,7
zadawalający	6	10,9
taki sobie	18	32,8
niedobry	3	5,5
napięty	3	5,5
pełen niepokoju	2	3,6
brak odp.	5	9

43,7 % określa swój nastrój w szkole jako taki sobie lub zadawalający, 32,7 % czuje się pozytywnie, 14,6 % - negatywnie, 9% nie odpowiedziało.

2. Szkoła jest dla mnie miejscem w którym:

Odpowiedź	Liczba	%
Odpowiedzi negatywne (<i>nudzę się ,wkurzam się , denerwuje się, panuje chaos, przeżywam horror</i>)	11	20,0
Pozytywne (<i>uczę się , zdobywam wiedzę, spotykam z kolegami, miło spędzam czas</i>)	41	74,5
brak odpowiedzi	3	5,5

Zdecydowanie większa część uczniów czuje się w szkole dobrze 74,5%, zaś co piąty ankietowany czuje się źle (20%); a trzech uczniów nie udzieliło odpowiedzi.

3. Czy szkoła jest dla Ciebie ważna?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	32	58,2
czasami	17	30,9
nie	6	10,9

Szkoła jest ważna dla 58,2% uczniów, czasami ważna 30,9%, nie jest ważna dla 10,9% badanych.

4.Czym najlepiej poprawiasz sobie zły humor?

Odpowiedź	Liczba uczniów	Procenty
słuchanie muzyki	12	21,8
hobby (<i>wyjście z psem, spacer, gra w piłkę, łowienie ryb, gra na instrumencie) jazda konna</i>)	10	18,2
spotkanie z przyjaciółmi	8	14,5
komputer	5	9,1
sen	3	5,5
powrót do domu	3	5,5
inne (<i>słodycze, dobra ocena, kawały</i>)	3	5,5
papieros	1	1,8
„zielsko”	1	1,8
brak odpowiedzi	9	16,3

Uczniowie poprawiają sobie humor głównie słuchaniem muzyki (prawie 22%) , ponad 18% uprawia jakieś hobby, z przyjaciółmi spotyka się 14,5% , jako czwarty skuteczny sposób na poprawę humoru to komputer (9,1%), po trzech uczniów (5,5)% poprawia sobie humor snem, powrotem do domu , słodyczami, dobrą oceną, kawałami. Dwie osoby ujawniły używki (papieros, „zielsko”) jako metodę na poprawę humoru. Stosunkowo duża grupa nie udzieliła odpowiedzi (16,3%).

5. Czy kiedykolwiek zdarzyło ci się zrobić w szkole komuś krzywdę?

Odpowiedź	Liczba	%
tak- 1,2 razy	17	30,9
tak kilka razy	3	5,5
tak kilkanaście razy	4	7,3
nie nigdy	31	56,3

Przeszło połowa badanych twierdzi, że nigdy nie zrobiła w szkole nikomu krzywdy, prawie 31% odpowiedziało „ tak- 1,2 razy”, a 5,4% „kilka razy”, zaś 7,2% - „kilkanaście razy”.

6. Jak przejawiała się Twoja agresja (przekleństwa, niszczenie czegoś, wyzywanie innych, zaczepianie innych, bicie, rzucanie czymś, wymuszanie, inne)?

Odpowiedź	Liczba	%
przekleństwa	18	32,7
niszczenie przedmiotów, rzucanie nimi	18	32,7
wyzywanie innych	11	20,0
zaczepianie	6	10,9
inne	1	1,8
brak odp.	10	18,2

Najwyższy odsetek uczniów stosuje agresję werbalną, która przejawia się głównie w przekleństwach (32,7%) i wyzywaniu innych (20,0%), co oznacza, że co drugi ankietowany gimnazjalista (52,7%) używa słów w celach agresywnych. Do tej grupy można zaliczyć jeszcze zaczepianie (10,9%), gdyż może ono być zarówno fizyczne jak i werbalne. Stosunkowo duża grupa uczniów nie odpowiedziała na pytanie, przez co zaciera się wiarygodność odpowiedzi o przejawy agresji. Nikt z uczniów nie przyznał się, aby stosował agresję w formie bicia czy wymuszania.

7. Czy ktoś w szkole był w stosunku do ciebie agresywny?

Odpowiedź	Liczba	%
nie	26	47,3
tak - koledzy	22	40
tak - pracownicy	8	14,5
tak - nauczyciele	5	9,1
tak – inni	4	7,3

Prawie połowa badanych nie odczuła na sobie agresji ze strony innych. 40 % badanych gimnazjalistów odczuło agresję ze strony kolegów, aż 14,5 % ze strony pracowników szkoły, a ponad 9 % doznało agresji ze strony nauczycieli.

**8. Czy w szkole :
Przezywano cię?**

Odpowiedź	Liczba	%
tak	36	65,4
nie	19	34,6

Znaczna część uczniów 65,4% była w szkole przezywana, pozostali nie.

Straszono cię ?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	16	29,1
nie	38	69,1
brak odp.	1	1,8

Prawie 70% nie było straszonych, 29% było, jedna osoba nie udzieliła odpowiedzi.

Pobito cię?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	11	20
nie	43	78,2
brak odp.	1	1,8

20% zostało pobitych, 78,1% nie, jedna osoba nie odpowiedziała.

Okradziono?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	5	9,1
nie	49	89,1
Brak odp.	1	1,8

9% uczniów zostało okradzionych, 89% nie, jedna osoba nie odpowiedziała.

Wymuszano pieniądze ?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	7	12,7
nie	47	85,5
Brak odp.	1	1,8

Od 12,7% osób wymuszano pieniądze, od 85,4% nie, jedna osoba nie odpowiedziała.

9. Kto udzielił ci pomocy w sytuacjach trudnych, niebezpiecznych?

Odpowiedź	Liczba	%
koledzy	28	50,9
rodzice	23	41,8
pedagog	11	20,0
nauczyciele	10	18,2
nikt bo nikogo nie poinformowałem	4	7,3
rodzeństwo	2	3,6
przyjaciele	2	3,6
policja	1	1,8
wrogowie	1	1,8
nikt, bo nie było takiej sytuacji	1	1,8
brak odp.	3	5,5

W sytuacjach trudnych, niebezpiecznych pomocy uczniom udzielali głównie koledzy (ponad 50%) i rodzice (prawie 42%). Na trzecim i czwartym miejscu uplasowali się: pedagog szkolny i nauczyciele.

10. Do kogo masz największe zaufanie?

Odpowiedź	Liczba	%
do przyjaciół	18	32,7
do rodziców	16	29,1
do kolegów	12	21,8
do siebie	6	10,9
do mamy	2	3,6
do nauczycieli	2	3,6
do pedagoga	1	1,8
do wychowawcy	1	1,8
do nikogo	1	1,8

Największe zaufanie uczniowie mają do przyjaciół - prawie 33 %; rodzicom (i mamie) ufa łącznie tyle samo badanych; do kolegów prawie 22%, do siebie 10,9%. Jeśli weźmiemy pod uwagę, że młodzież czasem używa zamiennie określeń „przyjaciel – kolega”, to grupa ta stanowi znaczną przewagę osób, które są darzone zaufaniem (łącznie ponad 56 %).

11. Czy zdarzyło ci się wagarować więcej niż dwa razy?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	16	29
nie	39	71

71% nie wagarowało więcej niż dwa razy, 29% wagarowało więcej niż dwa razy.

12. Co najbardziej cię martwi?

Odpowiedź	Liczba	%
złe oceny	33	60,0
słabe zdrowie	6	10,9
brak pieniędzy	5	9,1
konflikty w rodzinie	4	7,3
inne	6	10,9
brak odp.	7	12,7

Aż 60 % badanych martwią złe oceny, słabe zdrowie jest zmartwieniem co dziewiątej młodej osoby, brakiem pieniędzy martwi się co jedenasty ankietowany, a konfliktami w rodzinie przejmują się prawie co czternasty badany uczeń gimnazjum.

13. Czy szanujesz dorosłych, młodszych, rówieśników?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	33	60
zdarza się że nie	21	38,2
nie	1	1,8

60% szanuje dorosłych, młodszych, rówieśników, 38,2% zdarza się że nie.

14. Czy w codziennych sytuacjach w szkole potrafisz zauważyć zło i odpowiednio zareagować?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak , w tym:	30, w	54,5, w
- informuję nauczyciela	tym:	tym:
- słowne upomnienie	6	10,9
- bronię innych, pomagam	5	9,1
- idę do pedagoga	4	7,3
- zapobiegam	1	1,8
- rękoczynny	1	1,8
- ale nic nie robię	1	1,8
- mówię, że dobrze robi	1	1,8
	1	1,8
Nie	21	38,2
brak odp.	4	7,2

38,2 % nie potrafi zauważyć zła i odpowiednio zareagować, co drugi badany (54,5 %) potrafi, w tym: tylko prawie co ósmy informuje osobę dorosłą (nauczyciela, pedagoga), 5,4% nic nie robi oraz potrafi i słownie ostrzega, jedna osoba mówi, że dobrze robi.

15. Czy spotykasz się w szkole z wulgarnym słownictwem?

Odpowiedź	Liczba	%
Tak	18	32,7
Nie	3	5,5
Często	28	50,9
Rzadko	4	7,3
Brak odp.	2	3,6

Z wulgarnym słownictwem spotykają się prawie wszyscy badani (tak odpowiedziało ponad się ponad 90 % osób). Tylko jeden uczeń na osiemnastu nie słyszał w szkole wulgarnych słów.

16. Czy w szkole zdarzają się sytuacje, że uczniowie: biją się, popychają, szarpią, przezywają, zastraszają?

Odpowiedź	Liczba	%
popychają	37	67,3
przezywają się	36	65,5
biją się	34	61,8
szarpią	29	52,7
zastraszają	23	41,8
brak odp.	5	9,1

Prawie 70% ankietowanych stwierdziło, że uczniowie popychają się. Ponad 65% osób uważa, że uczniowie przezywają się, niewiele mniejszy odsetek jest przekonanych, że uczniowie biją, ponad połowa twierdzi, że szarpią, zaś prawie 42 % badanych jest przekonanych, że są w szkole zastraszania.

17. Czy widzisz problem palenia papierosów na terenie szkoły?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	22	40
nie	31	56,4
brak odp.	2	3,6

Tegoroczne badania wykazały, że ponad połowa respondentów nie widzi problemu palenia papierosów, jednak aż 40% zauważyło problem, 3,6% nie odpowiedziało.

18. Czy akceptujesz palenie osób dorosłych wokół szkoły?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	7	12,7
nie	25	45,5
obojętnie	20	36,3
brak odp.	3	5,5

45,5% uczniów nie akceptuje palenia dorosłych wokół szkoły, dla 36,3% jest to obojętne, 12,7% to akceptuje.

19. Czy próbowałeś palić papierosy?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	19	34,5
nie	24	43,6
tak ale to nie dla mnie	9	16,4
brak odp.	3	5,5

43,6% ankietowanych nie próbowało palić papierosów. Do palenia przyznało się łącznie prawie 51% uczniów badanych, w tym 16,4 % próbowało ale to nie dla nich.

20. Czy alkohol twoim zdaniem : dodaje odwagi i pewności siebie, ogłupia, rozwesela, pobudza agresję, uspokaja.

Odpowiedź	Liczba	%
nie mam zdania	13	23,6
ogłupia	13	23,6
pobudza agresję	12	21,8
dodaje odwagi i pewności siebie	12	21,8
rozwesela	10	18,2
uspokaja	4	7,3
brak odp.	6	10,9

23,6% nie ma zdania na temat oddziaływania alkoholu, tyleż samo sądzi, że alkohol ogłupia, prawie 22% uważa, że pobudza agresję. Ponad 47% ankietowanych uznało, że dodaje odwagi i pewności siebie oraz rozwesela, 10,9% nie udzieliło odpowiedzi.

21. Czy jesteś zainteresowany wiedzą na temat używek ?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	12	21,8
nie	41	74,6
brak odp.	2	3,6

74,6% respondentów nie jest zainteresowanych wiedzą na temat używek, prawie 22 % osób chce mieć wiedzę na ten temat.

22. Czy miałeś kontakt z narkotykami?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	5	9,1
nie	48	87,3
brak odp.	2	3,6

Ponad 87% nie miało kontaktu z narkotykami, ale co szósty badany (9%) miał taki kontakt.

23. Czy używki są łatwo dostępne dla młodzieży szkolnej? Jeśli tak to jakie (piwo, wino, papierosy, narkotyki)

Odpowiedź	Liczba	%
nie	27	49,0
tak	25	45,5
brak odp.	3	5,5
tak narkotyki	7	12,7
tak piwo	25	45,5
tak papierosy	24	43,6
tak wino	15	27,3

45,5% uznało że używki są łatwo dostępne, 49% że nie, 5,5% nie odpowiedziało.

24. Czy przeżyłeś już inicjację seksualną?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	9	16,4
nie	42	76,4
brak odp.	4	7,2

76,4% nie przeżyło inicjacji seksualnej, 16,4% przeżyło, 7,2% nie odpowiedziało.

25. Czy w szkole czujesz się bezpiecznie?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	32	58,2
nie	19	34,5
w tym nie , bo: <i>jest dużo ludzi, bo uczniowie są niebezpieczni, bo mnie nie lubią, bo nikt nie reaguje, bo nikomu nie ufam, bo nauczyciele są groźni, bo uczniowie są wulgarni, zaczepiają biją się</i>	12	21,8
Brak odp.	4	7,3%

Prawie 60% uczniów czuje się w szkole bezpiecznie, 34,5% nie ma poczucia bezpieczeństwa. Różne przyczyny zagrożenia podało niecałe 22% ankietowanych. 7,3% nie udzieliło odpowiedzi.

12.4 ANALIZA WYNIKÓW ANKIET PRACOWNIKÓW SZKOŁY

Ankiętę anonimową, przeprowadzono wśród pracowników Zespołu Szkół w Ostaszewie we wrześniu 2011 r. W grupie badanej znaleźli się nauczyciele, pracownicy obsługi i pracownicy administracji. Wybór osób ankietowanych był losowy. Z przekazanych 30 ankiet odzyskano je od 26 osób.

1. Z jakimi przejawami agresji wśród uczniów zetknąłeś się bezpośrednio na terenie szkoły?

Odpowiedź	Liczba	%
bójki	5	19,23
zaczepki	21	80,77
wymuszanie pieniędzy, przedmiotów	3	11,54
znęcanie się	1	3,85
okaleczanie	3	11,54
niszczenie szkolnego sprzętu	14	53,85
niszczenie rzeczy kolegów	14	53,85
niszczenie własnych rzeczy	9	34,62
obraźliwe przezwiska	20	76,92

Badani pracownicy szkoły uważają, że najczęstszymi przejawami agresji na terenie szkoły są zaczepki (ponad 80%), obraźliwe przezwiska (prawie 77%), niszczenie szkolnego sprzętu i niszczenie rzeczy kolegów zauważyła ponad połowa badanych. Co piąty badany zauważył bójki (ponad 19%). Wymuszanie pieniędzy i okaleczanie widziały po 3 osoby, zaś znęcanie się 1 osoba.

2. Czy doświadczyłeś agresywnego zachowania się ucznia w stosunku do Twojej osoby?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	8	30,77
nie	16	61,54
brak odpowiedzi	2	7,69

Spośród badanych prawie jedna trzecia (około 31%) doświadczyła agresywnego zachowania się uczniów. Na pytanie nie odpowiedziało 7, 69% respondentów.

3. Czy zauważyłeś u siebie zachowanie agresywne w stosunku a) do ucznia

Odpowiedź	Liczba	%
nie	21	80,77
tak	5	19,23
agresja słowna	4	15,38
agresja fizyczna	0	0
inne nieprzyjazny wyraz twarzy	1	3,85

b) do współpracownika

Odpowiedź	Liczba	%
tak	1	3,85
nie	24	92,31
brak odpowiedzi	1	3,85

Prawie jedna piąta badanych przyznała się do zachowania agresywnego wobec ucznia, w tym cztery osoby okazały to werbalnie a jedna mimiką twarzy. Wszyscy badani twierdzą, że wobec ucznia nie stosowali agresji fizycznej.

Ponad 92% respondentów zadeklarowało niestosowanie agresji wobec współpracowników.

Swoje agresywne zachowanie wobec współpracownika ujawniła jedna osoba i jedna nie odpowiedziała na pytanie.

4. Czy agresywna postawa ucznia wywołuje u Ciebie:

- lęk
- agresję
- wycofanie
- inne zachowanie (jakie?)

Odpowiedź	Liczba	%
lęk	5	19,23
agresja	5	19,23
wycofanie	3	11,54
inne : <i>zniecierpliwienie, niechęć(2)</i> <i>frustracja, złe samopoczucie(5), chęć podjęcia</i> <i>rozmowy(2), szukanie metody zaradzenia</i> <i>agresji(1)</i> <i>złość, gniew (5)</i>	15	57,69

Wśród respondentów agresywna postawa ucznia wywołuje przede wszystkim uczucia i emocje skierowane głównie „do wewnątrz”, w tym 2 osoby deklarują chęć podjęcia rozmowy. Agresję ujawnił co piąty badany.

5. Czy uważasz, że nasza szkoła jest bezpieczna?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	18	69,23
nie	4	15,38
„raczej tak”	1	3,85
„raczej nie”	1	3,85
„i tak i nie”	1	3,85
brak odpowiedzi	1	3,85

Nasza szkoła jest bezpieczna zdaniem ponad 73 % badanych pracowników (w tym odpowiedzi „tak” i dopisane „raczej tak”). Zdaniem co piątej osoby szkoła jeszcze bezpieczna nie jest (w tym odpowiedzi „nie” i dopisane „raczej nie”).

12.5 Analiza wyników ankiet rodziców

Ankieta anonimową, przeprowadzono wśród rodziców uczniów Zespołu Szkół w Ostaszewie we wrześniu 2011 r. Wybór osób ankietowanych był losowy. 66 ankiet zostało uzupełnionych i oddanych do analizy.

1. Czy dziecko ma kłopoty w szkole?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	3	4,6
nie	56	84,8
czasami	7	10,6
Jeśli tak to jakie: <i>nauka - matematyka; z kolegami; problemy ze starszymi kolegami.</i>		

84,8% rodziców odpowiedziało, że ich dzieci nie mają kłopotów w szkole. Tylko kilku rodziców uważa, że mają lub czasami mają i są to kłopoty z nauką lub z kolegami.

2. Czy mają Państwo pomysł jak temu zaradzić?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	5	7,6
nie	49	74,2
brak	12	18,2
Inne: <i>zwracanie większej uwagi na wulgaryzmy, większe zaangażowanie nauczycieli; rozmowy z uczniami na temat szacunku do drugiej osoby; rozmowa z wychowawcą; dodatkowe lekcje; spotkania szkoła - rodzic i odwrotnie.</i>		

74,2% rodziców nie ma pomysłu jak zaradzić kłopotom szkolnym swoich dzieci. Prawie co piąty rodzic nie odpowiedział na to pytanie (18,2%). Kiloro uważa, że należy zwracać większą uwagę na wulgaryzmy stosowane przez uczniów, nauczyciele powinni się bardziej angażować, wychowawca powinien przeprowadzać z uczniami rozmowy na temat szacunku do drugiej osoby, powinny być poradzone dodatkowe lekcje oraz częste spotkania szkoła – rodzic i odwrotnie.

3. Czy dostrzegają Państwo w naszym środowisku zagrożenie dla zdrowia lub bezpieczeństwa?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	25	37,9
narkotyki	5	7,6
bójki	18	27,3
alkohol	12	18,2
palenie tytoniu	12	18,2
nie	40	60,6
brak	1	1,5
<i>Inne: brak szacunku dla kolegi, koleżanki; aprobata rodziców na takie zachowanie.</i>		

37,9% rodziców dostrzega w naszym środowisku zagrożenie dla zdrowia lub bezpieczeństwa. Najczęściej wymienianym zagrożeniem są bójki (27,3%) oraz palenie tytoniu i alkohol (po 18,2%). Problem narkotyków zauważa 7,6% badanych rodziców. Inne zagrożenia według odpowiadających rodziców to: brak szacunku dla kolegi, koleżanki; aprobata rodziców na takie zachowanie.

4. Jakie tematy powinny być poruszane na lekcjach wychowawczych?

Odpowiedź	Liczba	%
zachowania i oceny uczniów	21	31,8
kultura osobista uczniów/szacunek do innych	55	83,3
bezpieczny seks	14	21,2
uzależnienia	31	47,0
przemoc w rodzinie i szkole	28	42,4
jak być asertywnym	26	39,4
<i>Inne: nauka, obowiązek i cel nadrzędny; szacunek do pracy (2); tolerancja - inny nie znaczy gorszy; mobilizowanie do odrabiania lekcji; jak uczyć koncentracji, cierpliwości.</i>		

83,3% rodziców uważa, że na lekcjach wychowawczych powinny być poruszane tematy szacunku do innych, kultury osobistej uczniów. Problemy uzależnień (47%), przemocy w rodzinie i szkole (42,4%), asertywności (39,4%), zachowania i ocen uczniów (31,8%) również powinny być poruszane. Pomysły rodziców to: nauka, obowiązek i cel nadrzędny; szacunek do pracy; tolerancja - inny nie znaczy gorszy; mobilizowanie do odrabiania lekcji; jak nauczyć koncentracji, cierpliwości.

5. W jaki sposób szkoła mogłaby wspierać rodziców w wychowaniu dzieci?

Odpowiedź	Liczba	%
częstsze kontakty szkoła – rodzic i	29	43,9

odwrotnie		
spotkania rodziców z pedagogiem	19	28,8
informowanie o każdym przewinieniu ucznia	34	51,5
brak	1	1,5

51,5% rodziców chce być informowana o każdym przewinieniu dziecka. Dla rodziców ważne są też częstsze kontakty szkoła – rodzic i odwrotnie (43,9%). 28,8% rodziców chce kontaktować się z pedagogiem.

6. Czy Państwa dziecko byłoby stać na zakup alkoholu?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	5	7,6
nie	60	90,9
brak	1	1,5

Aż 90,9% rodziców twierdzi, że ich dziecko nie byłoby stać na zakup alkoholu. Tylko 5 rodziców odpowiedziało twierdząco na to pytanie, co stanowi 7,6% badanych.

7. Czy zauważyliście Państwo, że w sklepach w Waszej okolicy jest sprzedawany alkohol i papierosy nieletnim?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	16	24,2
nie	50	75,8

75,8% rodziców nie zauważa, że w sklepach w najbliższej okolicy jest sprzedawany alkohol i papierosy nieletnim. Natomiast 24,2% badanych zauważyło ten problem.

8. Czy dziecko chętnie z Państwem rozmawia o swoich problemach?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	53	80,3
nie	2	3,0
czasami	10	15,2
brak	1	1,5

95,5% rodziców odpowiedziało na to pytanie twierdząco lub że czasami. Tylko 3% dzieci badanych rodziców nie rozmawia chętnie o swoich problemach.

9. Czy dziecko jest akceptowane w klasie jako grupie społecznej?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	65	98,5
nie	0	0
nie wiem	1	1,5

98,5% rodziców odpowiedziało na to pytanie twierdząco. Natomiast 1 rodzic nie wie czy jego dziecko jest akceptowane w klasie jako grupie społecznej.

10. Czy koledzy i koleżanki Państwa dziecka palą papierosy i piją alkohol?

Odpowiedź	Liczba		Liczba		%		%	
	tak	nie	brak	nie wiem	tak	nie	brak	nie wiem
palą papierosy	7	56	2	1	10,6	84,8	3,0	1,5
piją alkohol	5	56	4	1	7,5	84,8	6,0	1,5

Badani rodzice odpowiedzieli, że papierosów nie pali oraz nie pije alkoholu 84,8% dzieci. 10,6% rodziców twierdzi, że ich dzieci palą papierosy, a 7,5%, że dzieci piją alkohol.

11. Czy macie Państwo podejrzenia, iż dziecko miało kontakt z używkami?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	2	3,0
nie	64	97,0
Inne: <i>nie podejrzewamy, jesteśmy pewni i na ten temat mieliśmy z córką rozmowę. Efekt - na jednym razie zakończyła kontakt z tytoniem.</i>		

97% rodziców odpowiedziało, że nie ma podejrzeń o kontakt z używkami swojego dziecka. Natomiast 2 rodziców odpowiedziało twierdząco, w tym jeden z rodziców odpowiedział: *nie podejrzewamy, jesteśmy pewni i na ten temat mieliśmy z córką rozmowę. Efekt - na jednym razie zakończyła kontakt z tytoniem.*

12. Czy Państwa dziecko jest osamotnione, izoluje się, nie ma przyjaciół?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	1	1,5
nie	65	98,5

98,5% rodziców twierdzi, że ich dziecko nie jest osamotnione, nie izoluje się i ma przyjaciół. Tylko 1 rodzic odpowiedział twierdząco na to pytanie.

13. Czy zdarzyło się Państwu zauważyć, że dziecko dodatnio wyrażało się na temat używek?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	0	0
nie	66	100

Wszyscy badani rodzice uważają, że ich dzieci nie wyrażały się dodatnio na temat używek.

14. Jak Państwa dziecko wyraża emocje?

Odpowiedź	Liczba	%
złości się	46	69,7
zamyka się w sobie	4	6,1
placze	24	36,4
krzyczy	12	18,2
brak	2	3,0

Inne: <i>rozmawia otwarcie o tym co ją cieszy lub smuci; słucha muzyki; nie złości się nigdy.</i>		
--	--	--

69,7% dzieci wyraża emocje złościąc się, 36,4% dzieci płacze, natomiast 18,2% krzyczy. Kilko rodziców odpowiedziało, że dziecko zamyka się sobie. Inne sposoby na wyrażanie emocji podane przez badanych rodziców: *rozmawia otwarcie o tym co ją cieszy lub smuci; słucha muzyki.*

15. Czy dziecko potrafi radzić sobie ze stresem? Jeśli tak to jak go rozładowuje, jeśli nie to jak się zachowuje.

Odpowiedź	Liczba	%
tak	48	72,7
płacz	4	6,1
słucha muzyki	3	4,5
opowiada	2	3,0
rozmowa	1	1,5
nie wiem	1	1,5
radzi się rodziców	1	1,5
mija po krótkim czasie	1	1,5
krzyk	2	3,0
nie odzywa się	1	1,5
złość	1	1,5
spacer	1	1,5
gra i zabawa	1	1,5
spacer z psem	1	1,5
„zjada stres”	1	1,5
jeśli to możliwe, wychodzi na powietrze	1	1,5
rozmowa z rodzicami	2	3,0
nie myśli o tym	1	1,5
przytula się i ogląda kreskówki	1	1,5
płacze i wszystko opowiada	1	1,5
rozmowa z rodzicami i koleżanką	1	1,5
rozmowa z przyjaciółką lub mamą	1	1,5
nie	14	21,2
złości się	3	4,5
płacze	4	6,1
boi się	1	1,5
zamyka się w sobie	2	3,0
rezygnuje z wyzwań	1	1,5
staje się nerwowy	1	1,5
złości się i płacze	1	1,5
denerwuje się	1	1,5
krzyczy	1	1,5
brak	4	6,1

Inne: <i>nie ma stresu w ogóle.</i>	1	1,5
-------------------------------------	---	-----

Aż 72,7% badanych rodziców uważa, że dziecko potrafi radzić sobie ze stresem. Najczęściej płacze, słucha muzyki, opowiada, krzyczy i rozmawia z rodzicami. Natomiast 21,2% nie potrafi radzić sobie ze stresem, w tym najczęściej rodzice odpowiadali, że złości się, płacze i zamyka się sobie.

16. Czy potrafią Państwo głośno wyrazić swoje zdanie?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	60	90,9
nie	4	6,1
brak	1	1,5
Inne: <i>to zależy na jaki temat.</i>	1	1,5

90,9% rodziców potrafi głośno wyrazić swoje zdanie, natomiast 6,1% nie potrafi.

17. Czy Państwa dziecko potrafi być asertywnym, powiedzieć nie w sytuacji kiedy się z czymś nie zgadza, ma odmienne zdanie?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	52	78,7
nie	4	6,0
nie wiem	10	15,1

78,7% rodziców odpowiedziało, że ich dziecko potrafi być asertywnym, powiedzieć nie w sytuacji kiedy się z czymś nie zgadza, ma odmienne zdanie. 15,1% rodziców nie znalazło odpowiedzi na to pytanie.

18. Czy mieli Państwo problem z udzieleniem odpowiedzi na powyższe pytania?

Odpowiedź	Liczba	%
tak	6	9,1
nie	58	87,9
brak	1	1,5
Inne: <i>różnie.</i>	1	1,5

87,9% rodziców nie miało problemu z odpowiedzią na powyższe pytania, natomiast 9,1% miało.

12.6 Wnioski i porównania dotyczące ankiet

Wnioski z ankiet klas I-III

Uczniowie klas I - III Szkoły Podstawowej lubią swoją szkołę, chętnie do niej chodzą, kojarzą ją sobie z miejscem miłym i przyjaznym. W szkole nawiązują przyjaźnie, wspólnie się bawią, uczą i współpracują, chociaż nie zawsze okazują sobie szacunek. Zdarza się, że niechętnie odnoszą się do swoich kolegów, a nawet przyznają, że nie lubią ich. Największym zaufaniem uczniowie darzą swoich nauczycieli, cenią ich pracę, chętnie stosują się do ich rad i poleceń, lubią z nimi pracować.

Uczniowie znają obowiązujące zasady kultury i starają się ich przestrzegać, jednak dość znaczna grupa dzieci używa słów wulgarnych czy też eufemizmów, typu: „kuźwa”, „zajebiste”. Wiedzą, co oznaczają przekleństwa, natomiast eufemizmów nie traktują jako słów wulgarnych. W stosunku do siebie raczej nie okazują agresji fizycznej, są świadomi swojego postępowania, potrafią ocenić daną sytuację i odpowiednio zareagować. O swoich kłopotach i problemach informują swoich wychowawców, wiedzą, że zawsze mogą liczyć na ich pomoc i zrozumienie. Uczniowie w szkole czują się bezpiecznie i tylko nielicznych denerwuje hałas i zachowanie innych dzieci które, potrafią być zaczepne i niemiłe, zwłaszcza podczas przerw.

Uczniowie najbardziej lubią w szkole zajęcia lekcyjne oraz osoby, które ich otaczają, czyli kolegów i nauczycieli. Najchętniej przebywają w towarzystwie swoich rówieśników. Wspólnie uczą się, rozmawiają, bawią i dzielą się doświadczeniami. Z ochotą pomagają innym, potrafią współpracować w grupie. Jednak mają wyraźny problem z określeniem swoich zalet i wad. Nie potrafią jasno sprecyzować w czym są znakomici, a nad czym powinni popracować, nie potrafią dokonać samooceny. Natomiast w sposób jasny wyrażają stany emocjonalne zarówno własne, jak i cudze. Najważniejsza dla nich jest szkoła i nauka rozpatrywana jako fundament ich przyszłości.

Porównanie z rokiem 2009 (klasy I-III)

W roku 2009 wszystkie badane dzieci odpowiedziały, że lubią swoją szkołę.

Obecnie zwiększyła się liczba dzieci, które mają w szkole przyjaciół. Dwa lata temu twierdząco odpowiedziało 68,8% badanych, natomiast 21,1%, że przyjaciół ma tylko czasami.

Obecnie zwiększyła się liczba uczniów twierdzących, że w szkole są osoby, których nie lubią (o około 17%). Porównywalna liczba uważa, że czasami są takie osoby w szkole.

W tym roku trzykrotnie wzrósł odsetek uczniów, którzy twierdzą, że w szkole są osoby, których się boją (rok 2009 – 5,1%). Zwiększyła się liczba dzieci, które odpowiedziały, że nie ma takich osób w szkole (o około 10%).

W porównaniu z rokiem 2009 zmniejszyła się liczba dzieci, które lubią pracować ze swoimi nauczycielami (o około 8%), natomiast zwiększyła się liczba, tych, które lubią pracować czasami (o około 5%).

Obecnie zwiększyła się liczba uczniów, którzy odpowiedzieli twierdząco na to pytanie (o około 18%). Liczba dzieci odpowiadających, że czasami – zmniejszyła się ponad dwukrotnie (rok 2009 - 52,3%).

Dwa lata temu popychanie w czasie przerwy nie było zabawą dla 95% ankietowanych, natomiast 5% twierdziło, że jest to zabawa. Ilość odpowiedzi twierdzących zwiększyła się ponad dwukrotnie.

W roku 2009 wyniki były podobne. 90% osób czuło się w szkole miło i wesoło, natomiast odpowiednio 5% twierdziło, że w szkole nie jest wesoło i miło oraz, że czasami jest.

Dwa lata temu żaden uczeń nie odpowiedział na to pytanie przecząco. Podobna liczba dzieci zgłaszała problemy wychowawcy, natomiast reszta uczniów robiła to czasami.

Obecnie spadła liczba badanych, którzy odpowiedzieli, że w szkole czują się bezpiecznie (o około 12%).

W porównaniu z rokiem 2009 podobna ilość dzieci odpowiedziała, że nic ich w szkole nie denerwuje (55%). Na hałas uskarża się obecnie większa liczba badanych (o około 5%).

Natomiast 5% osób narzekała na krótkie przerwy, kolegów lub koleżanki i popychanie.

Obecnie podobna liczba uczniów, do roku 2009, lubi w szkole wszystko. Natomiast 9% nie lubiło malowania i braku sklepiku szkolnego, 4% - mówienia na ucho i przegrywać.

Dwa lata temu większość badanych dzieci (85%) najbardziej lubiło w szkole panią. W tym roku zmniejszyła się liczba uczniów lubiących lekcje (o około 20%). W roku 2009: 35% dzieci odpowiedziało, że lubi przerwy, 15% - wychowanie fizyczne, 10% - kolegów, natomiast 5% - zabawę i uczyć się.

Obecnie podobna liczba dzieci (76,9%) najchętniej w szkole rozmawia z kolegą lub koleżanką. Natomiast zmniejszyła się ilość uczniów rozmawiających najchętniej z panią (o około 20%).

Podobna liczba uczniów, w porównaniu do roku 2009, lubi czytać książki. Jednak zwiększył się odsetek badanych, którzy nie lubią czytać (o około 8%).

Obecnie pomaga innym większa liczba dzieci niż dwa lata temu (o prawie 10%). Również zmniejszyła się ilość uczniów, którzy nie pomagają (o około 22%).

W roku 2009 co czwarte dziecko stwierdziło, że jego zaletą jest pracowitość, bycie miłym i systematyczność, natomiast 13,5%, że koleżeństwo.

W roku 2009 wielu uczniów (73,7%) uważało się za leniwych i bałaganiarzy, 15,8% twierdziło, że nie ma wad, a 5,3% - że są zazdrośni.

W roku 2009 - 35% twierdziło, że robi im się przykro, kiedy są świadkami bójki i popychania, 25%, kiedy byli wyśmiewani i przezywani, natomiast 5% smuciło się z powodu gniewu nauczyciela, śmierci zwierzątka czy wyjazdu bliskich.

Obecnie zwiększyła się liczba uczniów dla których ważna jest szkoła (o około 33%). Dwa lata temu duża ilość dzieci twierdziła, że ważna jest dla nich rodzina (aż 68,5%), natomiast dla 5% badanych ważne były dobre oceny, przyjaciele i komputer.

Wnioski z ankiet klas IV-VI

Po analizie ankiet w roku szkolnym 2011/2012 i porównaniu jej z analizą z rokiem poprzednim można stwierdzić iż uczniowie SP czują się bezpieczniej w szkole niż w latach poprzednich, mają również lepszy nastrój przychodząc do szkoły. Nie zauważają zagrożeń, agresji, nie widzą problemu występowania używek, jednak widzą szarpanie się i zastraszanie wśród uczniów. Zmniejszyła się jednak aktywność samych uczniów na rzecz klasy i szkoły, mniej chętnie uczestniczą w życiu placówki, również częściej przyznają się do braku szacunku dla osób starszych.

Porównanie z rokiem 2009 (klasy IV-VI)

Obecnie zmalał dwukrotnie odsetek uczniów mających nieprzyjemny lub taki sobie nastrój, zaś zwiększyła się grupa mająca przyjemny nastrój (o około 15 %).

Dwa lata temu jak i teraz największy odsetek ankietowanych traktuje szkołę jako miejsce nauki. Z przyjemnych pobudek przychodzi dużo większa grupa uczniów, niż dwa lata temu.

Odpowiedzi na dwa pierwsze pytania sugerują, że uczniowie obecnych klas IV – VI zaadaptowali się w szkole znacznie lepiej niż ich poprzednicy sprzed dwóch lat.

W ciągu dwóch lat spadła liczba przyznających się do zrobienia komuś przykrości. Odsetek uczniów, którzy zrobili komuś przykrość zmniejszył się dwuipółkrotnie.

Zdecydowanie więcej uczniów obecnie uważa (o 44%), że w szkole nie ma niebezpiecznych miejsc. W porównaniu do okresu sprzed dwóch lat, obecnie nikłe jest zagrożenie w toaletach, czy łazienkach.

Optymistyczne jest to, że ankietowani zauważają dużo więcej bezpiecznych obszarów w naszej placówce niż dawniej. Nastąpiła zmiana pomysłów na poprawę bezpieczeństwa w szkole. Nikt nie proponuje wprowadzenia policji, rozdzielenie szkół, zamontowania kamer, pilnowania gimnazjalistów -jak to było dwa lata temu. Obecne pomysły zacierają głównie do organizowania pozytywnej aktywności, jak zajęcia sportowe, wycieczki, dłuższe przerwy, godziny dodatkowe. Zapewne nie pisano o kamerach, jak poprzednio, gdyż są one zamontowane na korytarzach. Pozytywnym jest fakt, iż ankietowani szukają sposobów bez uciekania się do agresji i przemocy. Poczucie przynależności do danej klasy mają prawie wszyscy ankietowani. Tylko dwóch uczniów nie czuje przynależności do klasy.

Zmniejszyła się aktywność uczniów na rzecz klasy. Chętnie działających jest prawie o 10% mniej. Wzrósł odsetek angażujących się czasami, rzadko i nie podejmujących działania. Jest wynik ogólnej tendencji: chęć bycia użytecznym społecznie maleje a wzrasta konsumpcyjny stosunek do życia.

W niewielkim stopniu zmniejszyło się poczucie odpowiedzialności za działania swojej klasy. Wprawdzie odpowiedzi „tak” udzieliło tylko o 5,6% mniej niż dwa lata temu, odpowiedzi „nie” udzieliło dwukrotnie mniej osób niż w 2009 roku, ale prawie trzykrotnie wzrosło odczucie obojętności. Spada wśród dzieci poczucie sprawstwa.

Zwiększył się o 14 % odsetek uczniów nie szanujących innych. Może to świadczyć o zmniejszaniu się podmiotowości człowieka.

Świadomość w zakresie szukania pomocy w kłopotach szkolnych kształtuje się na podobnym poziomie, jak dwa lata temu.

Niepokojące jest, że zło dziejące się w szkole zauważa znacznie mniej uczniów (o 22%) niż dwa lata temu. Trzykrotnie wzrosła liczba dzieci, które nie reagują na zło. Niestety, także prawie trzykrotnie zmniejszyła się liczba tych, którzy zgłaszają ten fakt nauczycielowi.

Można przypuszczać, że postępuje zubożenie na krzywdę ludzką oraz występuje coraz częstsze przeświadczenie o bezsilności dorosłych.

Coraz częściej uczniowie traktują popychanie się jako zabawę. Z autopsji także wynika, iż dzieciom trudno wytłumaczyć, że jest to niebezpieczna zabawa. Ostrzeżenia są często przyjmowane ze zdziwieniem i niezrozumieniem.

Ponad trzy czwarte młodych respondentów twierdzi, że w czasie przerwy czuje się bezpiecznie na swoim piętrze. Jest to większa część badanych, niż przed dwoma laty (o 22%). Zmalała prawie dwukrotnie liczba osób czujących zagrożenie. Prawie zupełnie zniknął problem zaczepek, który kiedyś stanowił ponad 42% zagrożenia.

Odpowiedzi na powyższe pytanie potwierdzają, że zdecydowana większość badanych dzieci na terenie szkoły czuje się bezpiecznie.

Z porównania badań można wysnuć wniosek, że przed dwoma laty uczniowie częściej spotykali się w szkole z wulgaryzmami, chociaż zdecydowanie twierdząco odpowiedziała podobna liczba ankietowanych. Co szósty uczeń z obecnie badanych nie słyszał wulgarnego słownictwa w szkole, zaś w 2009 takich osób nie było w ogóle.

Spadł odsetek agresji fizycznej w szkole; co szósty uczeń uważa, że nie ma bójek wcale, jednak prawie wszyscy uczniowie twierdzą, że spotkali się z popychaniem, przezywaniem. Z wcześniejszego badania wynikało, że wszyscy ankietowani widzieli bójki często lub czasami. Niepokoi jednak to, że co drugi uczeń wie o szarpaniu i zastraszaniu i nie stara się zareagować.

Przeważająca część ankietowanych uczniów nie widzi obecnie problemu palenia papierosów na terenie szkoły. Dwa lata temu był to znaczny problem.

Porównywalny odsetek badanych uczniów nie akceptuje palenia dorosłych wokół szkoły. Obojętne jest to mniejszej grupie ankietowanych niż przed dwoma laty. Mimo, że jeden uczeń akceptuje palenie dorosłych wokół szkoły, należy wyeliminować ten kuszący młodzież proceder. Nie zmieniły się stuprocentowe deklaracje niepalenia papierosów, chociaż na podstawie wywiadów rodzą się pewne wątpliwości, co do prawdziwości niektórych ankietowanych.

Znacznie zmalała wiedza uczniów o paleniu papierosów przez kolegów. Prawie o 50% uczniów więcej nie wie o paleniu papierosów przez kolegów. Jest to prawdopodobnie wynik wyeliminowania ze szkoły palenia, dzięki wszechstronnemu dozorowi.

Nieco wzrosło zainteresowanie wiedzą na temat używek.

W poprzednim jak i teraźniejszym badaniu wszyscy twierdzą, że nie mieli kontaktu z narkotykami. Wyniki badań są identyczne i dają nadzieję, iż w naszym środowisku nie ma zagrożenia spożywania narkotyków.

Obecnie prawie 84% badanych twierdzi, że nie pije alkoholu. Jest to o 10% więcej osób niż dwa lata temu. Do próbowania przyznało się niewiele więcej osób, niż dwa lata temu (ponad 16%).

Na podobnym poziomie utrzymuje się odsetek uczniów klas IV - VI po inicjacji alkoholowej.

Uczniowie ankietowani czują się w szkole zdecydowanie bezpieczniej. W roku 2009 tylko połowa badanych miała poczucie bezpieczeństwa. Gimnazjaliści, nie stanowią obecnie prawie żadnego zagrożenia (3,23%). Poprzednio znaczna grupa uczniów klas IV –VI miała przed nimi obawy.

Wnioski z ankiet klas gimnazjalnych

Wśród ankietowanych większość w szkole ma pozytywny lub zadawalający nastrój. Co trzeci uczeń chętnie do niej chodzi i czuje się w niej dobrze. Zaś niezadowoleni podają takie powody, jak: *dużo ludzi, uczniowie są niebezpieczni, nie lubią mnie, nikt nie reaguje, nikomu nie ufam, nauczyciele są groźni, uczniowie są wulgarni, zaczepiają, biją się.*

Ponad połowa uczniów uznaje szkołę za ważną, a co trzeci za ważną czasami. Jest jednak grupa 10-procentowa, która nie uznaje istoty szkoły. To z pewnością wpływa na niechęć do nauki i powoduje obniżenie nastroju. Wągary, na których był co trzeci ankietowany częściowo mogą świadczyć o niechęci tychże uczniów do szkoły (z różnych powodów).

Przeważająca liczba gimnazjalistów lubi szkołę, czuje się w niej dobrze; ma świadomość potrzeby zdobywania wiedzy. Dobre stopnie poprawiają im humor, bardzo wielu uczniów, martwi się ocenami. Smutkiem napawa ich także (w nieco mniejszym stopniu) stan zdrowia, konflikty w rodzinie czy brak pieniędzy.

Uczniowie mają wiele pozytywnych sposobów na poprawę samopoczucia, jak słuchanie muzyki, uprawianie hobby, czy spotkania z przyjaciółmi. Zmniejszyła się popularność komputera jako „leku” na zły nastrój. Internetowe formy kontaktów rodzą coraz więcej konfliktów i zaczynają nudzić młodzież, która poszukuje coraz częściej sposobów bezpośredniej komunikacji i tęskni za spontanicznymi rozmowami. Poza tym gry komputerowe, coraz bardziej brutalne i uzależniające ograniczają wolność i obniżają nastrój.

Brak wśród pozytywnych form czytania książek, a pojawiły się dwa negatywne przykłady: papieros i „zielsko” (prawdopodobnie narkotyk). W związku z tymi ostatnimi przykładami należy bacznie monitorować sytuację. Zainteresowanie używkami i tolerancja dla alkoholu i papierosów wzrasta w ostatnim czasie, co może budzić niepokój.

Gimnazjaliści napisali, że coraz rzadziej stosują agresję fizyczną bezpośrednią, ale co piąty twierdzi, że sam został pobity. Charakterystyczne jest dla gimnazjalistów poczucie bycia krzywdzonym, ale rzadziej młodzież spostrzega siebie jako zagrożenie dla innych. Przede wszystkim występuje agresja werbalna (przekleństwa, przezywanie) lub „wyżywanie się na przedmiotach”. Ogólnie uczniowie odczuwają coraz mniejszą agresję ze strony kolegów, a także dorosłych. Młodzież zauważa w szkole mniej agresji, poczynając od popychania, przezywania się, bicia po szarpanie. Jednak, mimo tego spadku, poczucie zagrożenia nadal jest odczuwalne przez uczniów. Niektórzy czują się częściej niż kiedyś zastraszeni, co potwierdza istnienie zbyt dużej agresji werbalnej.

Ponad połowa uczniów posiada wrażliwość na zło i ludzka krzywdę. Oni też starają się udzielać pomocy lub szukać wsparcia innych. Młodzież uzyskuje pomoc przede wszystkim w kręgach przyjaciół i kolegów.

Alarmujący jest wzrost liczby uczniów palących papierosy. Wprawdzie na terenie szkoły prawie nie odczuwa się tego problemu (zniknął zwyczaj „popalania” przez uczniów w toaletach), ale niektórzy uczniowie uciekają „na papieroska” poza teren szkoły nawet na przerwach. Odsetek tych, którzy próbowali palić, ale uznali, że to nie dla nich utrzymuje się na podobnym poziomie, jak dwa lata temu. Gimnazjaliści nie zauważają większej niż kiedyś dostępności używek. Pocięsza fakt, że dużo trudniej im dostać wino, papierosy czy piwo. Można wnioskować, że jest to przejaw większej rygorystyczności osób sprzedających alkohol i tytoń. Niepokoić może fakt, że pojawił się pewien problem dostępności narkotyków. Być może chodzi tu o dopalacze, które są łatwe do zdobycia nawet przez Internet.

Maleje zaufanie i szacunek do dorosłych. Uczniowie przyznają, że mniej szanują też rówieśników, wobec których stosują wyzwiska i wulgarne słownictwo. Wzmoczonego wysiłku wymaga praca nad budowaniem autorytetu dorosłych, zarówno nauczycieli, pracowników obsługi jak i rodziców. Potwierdza się obserwowana od dłuższego czasu tendencja ogólnego spadku autorytetów.

Reasumując, poczucie bezpieczeństwa i dobry nastrój uczniów gimnazjum jest nieco niższy, niż przed dwoma laty, ale szkoła i nauka jest dla większości uczniów bardzo ważnym elementem ich życia.

Z porównania danych ankietowych na temat używek można wnioskować o wzrastającej tolerancji dla alkoholu i tytoniu, przez co wzrasta zagrożenie nimi. Pojawił się nowy problem kontaktu z narkotykami. Według ankietowanych jest on niewielki, ale należy monitorować przez obserwacje i ankiety, czy wzrasta dostępność używek.

Porównanie z rokiem 2009 (klasy gimnazjalne)

W porównaniu z rokiem 2009 obecnie o 20 % spadł typowo pozytywny nastrój w szkole. W średnim nastroju jest obecnie cztery razy więcej badanych niż dwa lata temu (to grupa czująca się tak sobie lub zadawalająco). W poprzednim badaniu nikt nie ujawnił przykrego samopoczucia, zaś obecnie przyznaje się do tego prawie 15 % ankietowanych.

Do agresji przejawiającej się w formie przekleństw przyznało się obecnie znacznie mniej badanych niż przed dwoma laty (z 53% spadek do 33%). Dwukrotnie zmalało „wyzywanie się” (z 42% do 20%). Zaczepki są na tym samym poziomie. Natomiast dwukrotnie wzrósł odsetek uczniów, którzy stosują agresję przemieszczoną w formie niszczenia przedmiotów, rzucania nimi (z 15,8% do 32,7 %).

Dwa lata temu prawie wszyscy badani zauważali w szkole coś dobrego, a obecnie jest to trzy czwarte gimnazjalistów. Z tegorocznych badań wynika, że wzrósł prawie o 15 % odsetek uczniów, którzy spostrzegają szkołę głównie jako nieprzyjazne miejsce.

Poziom spostrzegania szkoły, jako ważnej utrzymuje się na bardzo podobnym poziomie.

W poprzedniej ankiecie uczniowie ujawniali tylko pozytywne formy poprawiania sobie nastroju. W tegorocznej, wrześniowej ankiecie, dwóch uczniów przyznało się też do poprawiania nastroju używkami (papieros, „zielsko”). Nikt niestety nie podał w tym roku czytania książek jako formy poprawienia humoru. Pozostałe sposoby są podobne.

W przeciągu dwóch lat ponad dwukrotnie zmalał odsetek gimnazjalistów, którzy nigdy nie zrobili nikomu krzywdy. Tym samym zmalał odsetek uczniów przyznających się do agresji wobec innych: 1 – 2 razy skrzywdził kogoś co trzeci badany (dwa lata temu ponad połowa respondentów), spadł także łączny odsetek badanych, którzy skrzywdzili innych kilka lub kilkanaście razy.

Minimalnie wzrósł odsetek gimnazjalistów, którzy nie odczuli w szkole agresji (o 5%) .

Niepokoją fakty, że podobnie, jak w 2009 roku, tak i obecnie ponad połowa badanych odczuła agresję w szkole, jednak zmniejszył się nieco odsetek agresji ze strony kolegów (o 14 %). Wysoki jest poziom agresji ze strony pracowników (spadek tylko o 4 %). Agresywne zachowania nauczycieli utrzymują się niestety na tym samym poziomie.

Skali „przezywania, straszenia”, nie można porównać, gdyż obliczenia procentowe z roku 2009 są nieścisłe.

Niepokojące jest, że według tegorocznych informacji ankietowanych, co piąty uczeń został pobity. Jest to podobny procent jak dwa lata temu.

Tendencję wzrostową ma także odsetek przyznających się do bycia okradzionym.

W 2009 roku nikt tego faktu nie potwierdził.

Wymuszenia pieniędzy doznało prawie 13 % ankietowanych. Jest tutaj także wzrost poszkodowanych, gdyż dwa lata temu nikt się nie przyznał do takiego uszczerbku.

W porównaniu z okresem z przed dwóch lat młodzież w podobnych kręgach uzyskuje pomoc. Obecnie jednak koledzy wyprzedzili rodziców, a pedagog nauczycieli. Zastanawia, dlaczego rola pomocowa nauczycieli zmniejszyła się prawie trzykrotnie w porównaniu z rokiem 2009 (odsetek spadł o 34,5 %). Nikt nie potrzebował pomocy policji, zaś dwa lata temu był to prawie co dziewiąty badany.

Dwa lata temu ankietowani deklarowali prawie dwukrotnie większe zaufania do rodziców (63,2%) niż obecnie, zaś grupa rówieśników w ostatnim badaniu uplasowała się na czele osób darzonych zaufaniem. Spadł odsetek uczniów ufającym wychowawcy. Z analizy wynika, że autorytet dorosłych znacznie zmaleł.

Do wagarów przyznała się bardzo porównywalna grupa młodzieży jak w 2009 roku.

Spadła o ponad 24% liczba uczniów, którzy martwią się ocenami, niewiele mniejszy niż dwa lata temu jest odsetek martwiących się stanem zdrowia, konfliktami w rodzinie i brakiem pieniędzy.

Spadł prawie o 14 % szacunek respondentów do dorosłych, młodszych i rówieśników. To może potwierdzać także obserwowaną od pewnego czasu tendencję spadku autorytetów.

Spada systematycznie wrażliwość na zło. Zauważa je około 10 % ankietowanych mniej, niż dwa lata temu. Niecała połowa badanej populacji stara się udzielić pomocy w sposób pozytywny. Są to prawie wszyscy, którzy zło zauważają.

Nie nastąpiła poprawa kultury słowa, gdyż nadal niewielki odsetek uczniów nie ma styczności z wulgaryzmami.

Zdaniem tegorocznych badanych spadł nieco odsetek różnych form agresji, najbardziej poczynając od popychania, przezywania się, bicia po szarpanie. Wzrósł jednak poziom zastraszania (o 5%).

W porównaniu z rokiem 2009 radykalnie zmniejszył się w oczach ankietowanych problem palenia papierosów (prawie o 40%).

Zwiększyła się tolerancja uczniów na palenie papierosów wokół szkoły, gdyż nie akceptuje tego procederu ponad 23% uczniów mniej niż dwa lata temu. Odpowiedzi „tak” i „obojętnie” udzieliło obecnie prawie o 40% osób więcej, niż dwa lata wcześniej.

W ostatnich badaniach sześć i półkrotnie większa grupa uczniów przyznała się do palenia papierosów, niż poprzednio ankietowani. Odsetek tych, którzy próbowali palić, ale uznali, że to nie dla nich utrzymuje się na podobnym poziomie.

W sposób bardzo niepokojący zmieniły się opinie o oddziaływaniu alkoholu. Skutki negatywne, jak: ogłupianie czy agresję widzi dwa razy mniej ankietowanych, a działanie pozytywne, jak odwagę, pewność siebie, wesołość, uspokojenie zauważa dwukrotnie więcej badanych, niż przed dwoma laty.

Wynik procentowy odpowiedzi na temat chęci zdobycia wiedzy na temat używek jest niezmienny w ciągu ostatnich dwóch lat.

Jednak z porównania danych ankietowych na temat używek można wnioskować o wzrastającej tolerancji dla alkoholu i tytoniu, przez co wzrasta zagrożenie nimi.

Dostępność używek dla młodzieży szkolnej, zdaniem ankietowanych, kształtuje się na bardzo podobnym poziomie jak przed dwoma laty. Dwukrotnie mniej dostępne jest wino; spadła dostępność papierosów i piwa (o około 30%). Dwa lata temu nikt nie zauważył dostępu do narkotyków, więc niepokoi fakt, że obecnie według prawie co ósmej osoby są dostępne narkotyki. Może to być wpływ nagłośnienia sprawy dopalaczy, które młodzież może włączać do narkotyków.

Odsetek gimnazjalistów po inicjacji seksualnej utrzymuje się na podobnym poziomie, jak przed dwoma laty.

Poczucie bezpieczeństwa zmalało w porównaniu z rokiem 2009 o prawie 14%. Trudno porównać, czy zmieniły się przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa, ponieważ w opisie poprzednich badań z roku 2009 nie podano szczegółów.

Wnioski z ankiet dla rodziców

Ankietowani rodzice w większości twierdzą, że ich dzieci nie mają kłopotów w szkole. Jeśli jednak pojawiają się to według badanych są to najczęściej problemy z nauką lub z kolegami. Niestety bardzo duża część rodziców nie ma pomysłu jak je rozwiązać. Wśród pomysłów jakie mają nieliczni ankietowani pojawiło się przede wszystkim zwracanie większej uwagi na wulgaryzmy stosowane przez uczniów, większe zaangażowanie nauczycieli, przeprowadzanie przez wychowawcę rozmów z uczniami na temat szacunku do drugiej osoby, dodatkowe lekcje oraz częste spotkania szkoła – rodzic i odwrotnie.

Zagrożenia dla zdrowia lub bezpieczeństwa nie dostrzega w naszym środowisku duża część badanych rodziców. Nieliczni podają bójki oraz palenie tytoniu i alkohol jako niebezpieczeństwo, z którym spotykają się lokalnie. Większość badanych uważa jednak, że ich dzieci nie palą papierosów oraz nie piją alkoholu. Być może wynika to z faktu, że rodzice w większości twierdzą, że ich dzieci nie byłoby stać na zakup alkoholu oraz dlatego, że $\frac{3}{4}$ rodziców nie zauważa, że w sklepach w najbliższej okolicy jest sprzedawany alkohol i papierosy nieletnim. Wszyscy rodzice uważają, że ich dzieci nie wyrażały się dodatnio na temat używek. Tylko nieliczni badani dostrzegają problem narkomanii w naszym środowisku. Wśród innych zagrożeń występujących w środowisku najczęściej badani wymieniają brak szacunku dla kolegi, koleżanki oraz aprobatę rodziców na takie zachowanie.

Ankietowani chcieli by być wspierani w wychowaniu przez szkołę poprzez informowanie o każdym przewinieniu dziecka, częstsze kontakty szkoła – rodzic i odwrotnie oraz kontakty z pedagogiem. Co trzeci rodzic uważa, że na lekcjach wychowawczych powinny być poruszane tematy szacunku do innych, kultury osobistej uczniów. Dalej w kolejności rodzice wymieniają: problemy uzależnień, przemocy w rodzinie i szkole, asertywności, zachowania i ocen uczniów.

Według ankietowanych większość dzieci chętnie lub czasami rozmawia z nimi o swoich problemach. Prawie wszyscy rodzice twierdzą, że ich dziecko jest akceptowane w klasie oraz, że nie jest osamotnione, nie izoluje się i ma przyjaciół.

Jeśli chodzi o wyrażanie emocji przez dzieci badanych, to połowa wyraża je złościąc się. Inne sposoby to: płacz i krzyk, zamykanie się sobie, otwarte rozmawianie o tym, co boli lub cieszy. Duża część rodziców zauważa, że ich dziecko potrafi być asertywne, powiedzieć nie w sytuacji kiedy się z czymś nie zgadza, ma odmienne zdanie. Większość badanych uważa także, że ich dziecko potrafi radzić sobie ze stresem, jednak wśród sposobów stosowanych przez dzieci wymieniają zarówno pozytywne i negatywne.

Porównanie z rokiem 2009 (ankieta dla rodziców)

W porównaniu z rokiem 2009 zwiększyła się liczba badanych rodziców, którzy odpowiedzieli, że ich dzieci nie mają problemów w szkole (o prawie 20%). Odpowiedzi czasami udzieliło 19% pytanych, a 15% twierdziło, że ich dzieci mają kłopoty w szkole.

Dwa lata temu tylko 17% badanych nie miało pomysłu jak zaradzić kłopotom ich dzieci w szkole, Ci rodzice, którzy odpowiedzieli na to pytanie twierdząco, uważali, że powinno się dzieci w szkole bardziej pilnować, powinno być zadawanych więcej prac domowych i ciekawiej powinny być prowadzone lekcje.

W roku 2009 dokładnie połowa badanych dostrzegała w naszym środowisku zagrożenia dla zdrowia lub bezpieczeństwa, w tym palenie papierosów (42%), bójki (27%), wulgaryzmy (11%), wyzwiska i alkohol (7%).

Dwa lata temu większość pytanych rodziców uważała, że powinno się poruszać temat kultury osobistej i szacunku dla innych ludzi (aż 84%), 65% odpowiedziało, że należy omawiać problem uzależnień, połowa badanych zwracała uwagę, że powinno się mówić o zachowaniu uczniów i ich ocenach, 46% - o przemocy w rodzinie i szkole oraz asertywności, natomiast 19% - o bezpiecznym seksie.

W roku 2009 ponad dwa razy więcej badanych rodziców chciało częstszych kontaktów szkoła – rodzic i odwrotnie (86%). Natomiast 48% chciało być informowanych o każdym przewinieniu ucznia, a 30% chciało spotkać z pedagogiem.

Obecnie większa liczba rodziców twierdzi, że ich dzieci nie byłoby stać na zakup alkoholu, dwa lata temu było to 77% badanych. Natomiast ponad 22% odpowiedziało, że ich dzieci byłoby stać na taki zakup.

W roku 2009 odpowiedzi rodziców utrzymywały się na podobnym poziomie (pyt. 7).

Obecnie odsetek dzieci rozmawiających ze swoimi rodzicami o problemach jest bardzo podobny jak dwa lata temu. Różnicę stanowi liczba odpowiedzi twierdzących - 53% oraz odpowiedzi czasami – 42%.

Obecnie większa liczba dzieci jest akceptowana w klasie niż dwa lata temu, wtedy było to 88% dzieci, natomiast 4% przypadków nie było akceptowanych.

W roku 2009 mniejsza liczba rodziców odpowiedziała, że ich dzieci nie palą papierosów (69%). Twierdząco odpowiedziało 26% badanych. Natomiast podobna liczba respondentów, jak obecnie udzieliła odpowiedzi, że ich dzieci nie piją alkoholu (88%). Dwa lata temu piło alkohol 4% dzieci.

Dwa lata temu wszyscy badani odpowiedzieli, że nie podejrzewają u swoich dzieci kontaktu z używkami.

Obecnie większa liczba badanych uważa, że dziecko nie jest osamotnione, w roku 2009 było to 88%.

Dwa lata temu mniejsza liczba badanych rodziców, niż obecnie, odpowiedziała przecząco na to pytanie (88%)

Obecnie mniejsza liczba badanych twierdzi, że jego dziecko złości się wyrażając emocje (w roku 2009 – 64%), 22% płaczem wyrażało emocje, 19% krzykiem, 10% dzieci zamykało się w sobie, 3% dzieci wychodziło z domu lub grało w gry komputerowe, uprawiało sport i rozmawiało o tym.

W roku 2009 podobna liczba rodziców (65%) uważa, że jego dziecko radzi sobie ze stresem, w tym 19%, aby pozbyć się stresu rozmawia, 15% słucha muzyki, 8% zasiada przed komputerem, 4% idzie na spacer, pyskuje. Również bardzo podobna liczba respondentów (23%) uważa, że ich dziecko nie radzi sobie ze stresem, w tym 8% płacze, 4% zamyka się w sobie, czuje niepokój, krzyczy, milczy lub idzie spać.

Dwa lata temu podobna liczba badanych odpowiedziała, że potrafi głośno wyrazić swoje zdanie (aż 87%). Natomiast dwa razy więcej osób odpowiedziało, że nie potrafi.

W roku 2009 ponad połowa rodziców odpowiedziała, że ich dziecko potrafi być asertywnym (aż 58%). Natomiast ponad dwa razy więcej badanych nie znało odpowiedzi na to pytanie (37%). Dwa lata temu również większość rodziców nie miała problemu z odpowiedzią na pytania z ankiety (aż 97%). Obecnie więcej (o około 6%) osób udzieliło odpowiedzi twierdzącej.

Porównanie z rokiem 2009 (ankiety dla pracowników szkoły)

Zdaniem badanych pracowników szkoły dwukrotnie zmniejszyła się liczba bójek (z 37,7% do 19,23%). Zaobserwowano o 20% mniej zaczepek, o prawie 10% spadła liczba obraźliwych przewisk. Zwiększył się jednak zaobserwowany procent niszczenia szkolnego sprzętu (o 23%), niszczenia rzeczy kolegów (prawie o 37%). W poprzednim badaniu niszczenia własnych rzeczy nie zauważono wcale , a obecnie wymieniło je ponad 34% badanych. Wymuszanie pieniędzy, zdaniem respondentów przedmiotów, wzrosło dwukrotnie.

Mniej korzystnie wypadł w badaniu obecny rok, ponieważ agresywnego zachowania ucznia doświadczyło o 6% pracowników więcej niż dwa lata temu.

Wzrósł obecnie procent ujawnienia agresywnego zachowania pracownika wobec ucznia. Przyznał się do tego co piąty badany. Dwa lata temu nikt nie zauważył u siebie objawów takiej agresji. Ponad czterokrotnie zmalał wśród badanych procent okazywania agresji do współpracownika.

Zmalał odsetek pracowników reagujących na agresję ucznia lękiem, zwiększył się odsetek wycofujących się. Niepokojące jest to, że obecnie prawie co dziewiąty respondent ma ochotę podjąć rozmowę lub szukać innej metody zaradzenia agresji ucznia, a dwa lata temu skłaniał się do rozmowy z uczniem agresywnym co czwarty pracownik.

Zbadani pracownicy obecnie uważają naszą szkołę za nieco bardziej bezpieczną niż dwa lata temu. Odsetek osób uważających, że szkoła nie jest bezpieczna zmniejszył się prawie dwukrotnie.